

GRENZELOOS GENIETEN

AALTEN // BREDEVOORT // DINXPERLO

TOERISTISCHE GIDS

BOORDEVOL INSPIRATIE, HOOGTEPUNTEN,
TIPS EN INFORMATIE VOOR EEN ONTSPANNEN
VERBLIJF IN DE GEMEENTE AALTEN

Een must voor
liefhebbers van
natuur en cultuur

p46

ONMUNDIG MOOI

GEMEENTE AALTEN

De gemeente Aalten ligt direct aan de Duitse grens, en het dorp Dinxperlo ligt zelfs óp de grenslijn. Deze ligging is bepalend geweest voor onze geschiedenis. Een mooie geschiedenis, die ook vandaag de dag nog tot de verbeelding spreekt. De verhalen liggen voor het oprapen.

Bijzonder overnachten? de oude zondagschool, omgetoverd tot nostalgisch vakantiehuisje. Kijk op pagina 43 voor meer informatie.

ER WAS EENS ...

Wie blij wordt van verhalen, komt hier goed aan zijn trekken. Ben je benieuwd naar het smokkeldorp Dinxperlo, het vestingverleden van de Heerlijkheid Bredevoort of het onderduikbolwerk Aalten? Zet dan een stap in het verleden, met een bezoekje aan onze musea of een historische wandeltocht.

DE NATUUR IN? DAT KAN OOK

Een deel van de gemeente ligt in het Nationaal Landschap Winterswijk. Typisch voor deze streek zijn glooiende weilanden, oude boerderijen, bossen en slingerende beekjes. Trek je wandelschoenen aan, of stap op de fiets of op het paard - en laat je verrassen. Na elke bocht verschijnt een nieuw decor.

KNORRENDE MAAG EN PAP IN DE BENEN

Na een fietstocht langs de buurtschappen of een museumbezoek gaat een lekker maaltje er wel in. Geen probleem, want overal is horeca te vinden. Van frieterie tot superchique, van theetuin tot muziekcafé. En met een beetje geluk kun je proeven van streekgerechten zoals balkenbrij, stimpstamp of karnemelksesus.

EVENEMENTEN

Als je houdt van bruisend vermaak, zijn deze evenementen zeker iets voor je:

- > Farm & Country Fair: landelijk belevenisfestival voor elke leeftijd.
- > Bredevoort Schittert: feest van lichtjes, muziek en vuurwerk.
- > Bredevoortse Zomerconcerten: zondagse concerten in het centrum van Bredevoort.
- > Aalten Dagen: braderie met marktkramen, activiteiten, muziek en een kinderrommelmarkt.
- > Grensmarkt Dinxperlo: grote markt op Hemelvaartsdag, op Nederlands en Duits grondgebied.

LEKKER SLAPEN

Eigenlijk heb je aan één dagje Aalten niet genoeg. Gelukkig zijn er veel plekken waar je kunt overnachten, zodat je wat langer kunt blijven. Wil je logeren op een (boeren)camping, in een retro B&B of in een lodge? Kies maar. We hebben het allemaal.

Kortom

De gemeente Aalten heeft alles in huis voor een ontspannen vakantie of een weekendje weg. Wees welkom, en geniet van onze onmundig mooie omgeving.

p8

p14

p30

p34

p40

p52

Grenzeloos Genieten

**8. DE WEG IS RECHT,
DE WEG IS KROM**
Het landschap

**18. GEBOUWD OP ZEVEN
HEUVELN**
Aalten

28. KOMIEK JOCHEM MYJER
De geur van mest, de nuchtere
mensen, ik word daar heel
gelukkig van

43. IN DE ARMEN VAN KLAAS VAAK
Overnachten

**10. DE CHARME VAN KAMPEREN
OP DE BOERDERIJ**
Het echte boerenleven'

**21. OP DE GREN VAN
DONKER EN LICHT**
Aalten Onderduikbolwerk

**30. KOE KNUFFELEN, PUZZELN
EN BUITENSPELEN**
Tips voor kids

**44. HET VERHAAL VAN
HENDRIK WIGGERS**
Aalten onderduikbolwerk

**12. SPANNENDE
SMOKKELVERHALEN**
Dorpswandeling met gids

22. HET BEWAREN WAARD
Erfgoed

34. FRISSE NEUS EN WIJDE BLIK
Wandelroutes

**46. EEN MUST VOOR LIEF-
HEBBERS VAN NATUUR
EN CULTUUR**
Fietsroutes

**14. TERUGBLIKKEN EN
VOORUITKIJKEN**
Musea

23. KARNEMELKSESAUS
Je gruwelt ervan, of je vindt
het heerlijk... een recept

**36. VAN MOERASGAT TOT
VESTINGSTAD**
Bredevoort

48. WAT SCHAFT DE POT?
Eten en drinken

15. GLUREN BIJ DE BUREN
Over de grens

**24. DE GRENZEN
OPZOEKEN**
Dinxperlo

39. GEKIEKT IN AALTEN
#Aalten #Bredevoort #Dinxperlo

**50. WIE WAS NANNIE VAN
HET NANNIELAANTJE?**
Vrouw van, dochter van

**16. 25 JAAR FARM &
COUNTRYFAIR**
Hoe het allemaal begon

27. IN STAP EN DRAF
Ruiterroutes

40. WANDELEN MET GIDS
Door pittoresk Bredevoort

52. ALTIJD WAT TE DOEN
Uitjes en evenementen

© Grenzeloos Genieten 2020 // Deze toeristische informatiegids is een gezamenlijk initiatief van VVV Aalten, VVV Bredevoort, VVV Dinxperlo en gemeente Aalten. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zou kunnen zijn van verkeerde gegevens. Redactie Karin Stronks // Eindredactie Tekstbestendig, Ida Sluiskes en Stichting Achterhoek Toerisme, Herlinda ter Maat // Ontwerp Sterk-id Corporate Communication // Fotografie Laura Heusinkveld, Stan Bouwman, Sven Scholten, Annet Piek, Hans Piek, Vanessa Wassink, Foto archief Jan Wikkerink, Bob Bronshoff, 100%Winterswijk, Karin Stronks, Herlinda ter Maat.

HET LANDSCHAP

De weg is recht, *de weg is krom*

Ken je de Achterhoekse vlag? Het is een gestileerde weergave van ons coulisselandschap met de kronkelende wegen, de beekjes en het groen. De streek verveelt nooit: na elke bocht tref je weer een ander uitzicht. Een ideaal gebied om te verkennen met de benenwagen of het stalen ros.

Het landschap van de gemeente Aalten werd in honderden jaren door de boeren gevormd en ingericht. Zij reden duizenden karren vol mest op de schrale zandgrond. Zo ontstonden de hoogteverschillen in het landschap. Het zijn de bepalende elementen van de regio, samen met de stuwwalresten uit de ijstijden.

EEN RONDJE LANGS DE BLOEIENDE AKKERRANDEN

In de zomer is de gemeente Aalten nóg mooier, door de bloeiende akkerranden. Al vroeg in het voorjaar worden ze ingezaaid, zodat je in de zomermaanden extra kunt genieten van alle kleuren. De beplanting is niet alleen mooi om te zien, maar zorgt ook voor voedsel voor de fauna en voor bescherming van gewassen. De patrijs krijgt extra aandacht. Een speciaal akkerrandenmengsel zorgt ervoor dat deze zeldzame vogel genoeg voedsel kan vinden.

NATIONAAL LANDSCHAP

Het Nationaal Landschap Winterswijk is een gebied van bijna 22.000 hectare, ingesloten tussen Aalten, Groenlo, Lichtenvoorde en de Duitse grens. Karakteristiek is het heuvelachtige landschap en de kleinschalige verkaveling. De Nederlandse overheid riep het gebied in 2005 uit tot Nationaal Landschap,

vanwege de unieke combinatie van agrarisch gebied, natuur en cultuurhistorie. De rust en de ruimte maken het tot één van de beste gebieden waar je op je gemak kunt fietsen, wandelen en paardrijden. De Aaltense natuurgebieden van het Nationaal Landschap zijn Landgoed Walfort, Loohuisbos, Slingeplass, Kloosterbos, Zwanenbroek en Grote Goor. De bebouwing van de buurtschappen en dorpen gaat naadloos over in het landschap.

SCHOLTENBOERDERIJEN

Onderweg kom je veel historische scholtenboerderijen tegen: grote boerderijen van de (ooit) rijke scholtenboeren. Zij pronkten graag met hun welvaart. De boerderijen zijn allemaal uitgebouwd met imposante woongedeelten. Zo maakten de eigenaren goed duidelijk wie de baas was.

DE BOER OP

Wil je een kijkje nemen op de boerderij? Veel boeren verkopen hun producten langs de weg of in een schuur. Eet een zelfgemaakt ijsje of koop een bakje pruimen voor onderweg. Ook kun je een kijkje nemen bij een van de molens. De regel is over het algemeen: wanneer de wieden draaien is de molenaar aanwezig. Hij geeft je graag tekst en uitleg. •

Wilt u meer informatie over activiteiten, fiets- of wandelroutes en reserveringsmogelijkheden? Neem dan contact op met een van de VVV-agenten. De contactgegevens staan op de achterzijde van deze gids.

DE CHARME VAN

Kamperen op de boerderij

‘Gemoedelijkheid en het beleven van het échte boerenleven’

In De Heurne begon de familie Te Grotenhuis ruim 25 jaar geleden met de boerderijcamping bij hun boerderij De Blökke. Hans en Ingrid te Grotenhuis hadden op dat moment twee kleine kinderen en de derde was op komst. Later werden nog twee kinderen geboren. Hoe combineerden zij het drukke gezin met het werk op de boerderij en op de camping? En wat vinden de gasten van het kamperen ‘op de boer’?

Contacten

Kampeerboerderij De Blökke begon klein, met vijf plaatsen voor caravans. Hans te Grotenhuis geeft aan: “Op een stukje boomgaard zijn we begonnen. Sanitaire voorzieningen hebben we in het voormalige melklokaal aangelegd. We wilden eerst eens kijken of we het leuk vonden om gasten over de vloer te hebben. Ons werk op de boerderij gaat ook gewoon door natuurlijk. Bovendien was ons derde kind op komst...” Ingrid en Hans vonden het erg leuk om in het seizoen toeristen op het erf te begroeten. Ingrid vertelt: “We hebben er in de loop van de jaren leuke contacten aan overgehouden, ook de kinderen. Onze dochter zelfs een vriendin voor het leven. Toen de kinderen klein waren paste mijn schoonvader op als ik echt even weg moest, het liep gewoon goed. Bovendien zijn we klein begonnen, na verloop van tijd kwamen er meer plaatsen bij. Onze kinderen hebben altijd meegeholpen.”

Boerenleven beleven

“We dachten er zelf niet zo over na, maar enige privacy is best fijn. In onze keuken komen de gasten niet. Wat de boerderij betreft, daar mogen de campinggasten overal komen. Wij vinden het heel fijn dat mensen het echte boerenleven bij ons beleven. Kinderen helpen vaak mee, volwassenen ook trouwens. We vertellen graag hoe alles reilt en zeilt op de boerderij en veel gasten hebben hier voor het eerst gezien hoe een kalfje geboren wordt”, aldus Hans.

Waarom komen de campinggasten juist naar de gemeente Aalten?

De gasten verblijven graag in gemeente Aalten. De reden hiervan is volgens de gasten de gemoedelijkheid, de gezelligheid en de rustige landelijke omgeving. Je kunt hier eindeloos wandelen en fietsen. Het landschap gloeit en overal zijn verrassende paadjes. Onderweg zijn er veel gastvrije restaurants. Bij de meeste gasten is de weekmarkt in Dinxperlo en het Nationaal Onderduikmuseum in Aalten vaste prik om te bezoeken. Maar ze geven ook aan dat buiten Aalten nog veel meer te ontdekken is. Zo wordt ook de DRU cultuurfabriek in Ulft veelvuldig bezocht en ook een uitstapje in Duitsland is zo gemaakt. •

WAT VINDEN DE GASTEN VAN HET KAMPEREN OP DE BOERDERIJ?

Quotes

“Ik vind het prachtig dat onze dochter weet dat melk van de koeien komt en niet uit een pak.”

“Koeien ophalen, onze kinderen staan te springen om te helpen!”

“Het boerenleven lijkt idyllisch maar we zien dat het hard werken is.”

Spannende smokkelverhalen...

Er is heel wat af-gesmokkeld rondom Dinxperlo en De Heurne. Heel veel handelaren hadden geen zin in al die douane-regels en probeerden de 'kommiezen', de grenscontroleurs, te slim af te zijn. Dat lukte vaak maar soms ook maar net, of net niet...

DORPSWANDELING MET GIDS

In Dinxperlo kun je elke woensdagmiddag vanaf 13.30 uur een dorpswandeling maken met een gids. Onderweg vertelt de gids smeulige smokkelverhalen bij de plaatsen waar zich veel heeft afgespeeld. Bennie Bruggink is één van de gidsen die op de smokkeltoer gaat. Hij legt uit: "De wandeling maken we het hele jaar door, weer of geen weer. Het is erg leuk voor Achterhoekers maar zeker ook voor toeristen elders uit ons land of zelfs uit Duitsland! Heel veel mensen hebben geen idee wat zich hier allemaal heeft afgespeeld en wat het nu nog betekent om vlak bij de grens te wonen." Bennie vertelt zijn verhalen in het Nederlands, dialect of zelfs in het Duits.

OVER EEN FIERE WITTE HAAN

Op straat en trottoirs wordt de grens aangeduid met gele kruisen. Aan de rand van het dorp zie je aan de bekende grenspalen of je je in Nederland of Duitsland bevindt. Bij het 'Hahnenpättken' staat grenspaal nummer 735. Hier in de buurt heeft zich een vermakelijk smokkeltafereel afgespeeld... Bennie vertelt: "Een Duitse man bezat een tiental witte Belgische leghorns met een trotse fiere witte haan. Hij verzorgde de dieren goed en haalde het voer bij zijn Nederlandse buurman. Tot de in- en uitvoerbelasting van kracht werd... De Duitse kippenhouder wilde met een zakje de grens over toen een 'kommies' hem aanhield. 'Wat heb je

daar in die zak?' De Duitser strooide met een triomfantelijke lach het voer aan de Nederlandse kant en lokte zijn kippen erheen om het op te eten. De 'kommies' kon hem niets maken. Iedereen lachte om deze vermakelijke list! De kippen raakten gewend aan het verkeer en leerden de weg. De Nederlandse 'kommies' maakte hier dankbaar gebruik van, hij ving de witte haan en schilderde de kop rood en de staart blauw, zo liep de haan te pronken in de Nederlandse driekleur en hadden de 'kommiezen' de lachers op hun hand... De Duitse eigenaar ging echter gewoon door met deze manier van voeren en moest de aanblik van zijn rood-wit-blauwe haan en de plagerijen verdragen tot de volgende rui-periode!"

EEN OUD PAARD

De smokkelwandeling duurt ongeveer twee uur, inclusief de vele interessante en spannende verhalen. Bennie wandelt al zo'n vijf jaar op de woensdagmiddag met de deelnemers mee, gekleed in blauwe kiel en zwarte pet, een map met foto's onder zijn arm. Hij glimlacht: "In de jaren 1914/1918 werd een verbod ingesteld: er mochten na negen uur 's avonds, aan de Nederlandse kant, geen dieren meer buiten lopen. Want ook koeien en paarden werden nogal eens de grens over gesmokkeld, vaak in het donker. Op een avond troffen de 'kommiezen' een paard aan dat buiten rondliep. De 'kommiezen' klopten aan bij de eigenaar, een boer, en vertelden dat ze het paard in beslag zullen nemen. De boer jammerde en zeurde 'het is m'n beste paard, kan niet zonder' maar de 'kommiezen' waren onverbiddelijk. De boer keek de 'kommiezen' na tot ze met het paard verdwenen waren en gaf een stel mannen een seintje. De staldeur ging open en er werden twintig jonge paarden de grens over gesmokkeld! De boer offerde een oud paard op om een boel geld te verdienen!"

Reserveren

De dorpswandeling is echt een aanrader. Door de verhalen bij de betreffende plekken beleef je de geschiedenis! Voor de wandeling kun je je woensdags voor 12.00 uur aanmelden bij VV Dinxperlo, Markt 4, 0315 64 20 50 of info@vvvdinxperlo.nl

Bij het 'Hahnenpättken' staat grenspaal nummer 735. Hier in de buurt heeft zich een vermakelijk smokkeltafereel afgespeeld...

Musea

Terugblikken en vooruitkijken

Museumbezoek is het favoriete culturele uitstapje in Nederland. Historische musea en openluchtmusea zijn geliefd. Wat dat betreft kom je hier goed aan je trekken: op diverse plekken neem je een kijkje in het verleden en zie je de toekomst ontstaan.

NATIONAAL ONDERDUIKMUSEUM

Markt 14
7121 CS Aalten
0543 - 47 17 97
info@onderduikmuseum.nl
nationaalonderduikmuseum.nl

Goed-fout, zwart-wit, voor-tegen: in het museum merk je dat het leven altijd bestaat uit nuances. Toen én nu. De verhalen van Aaltenaren die de oorlog hebben beleefd, verbinden de geschiedenis met de actualiteit. Maar ook dagelijkse zaken krijgen de aandacht, zoals stroom opwekken (bijna onmogelijk), boodschappen

doen (met voedselbonnen) en de liefde (ontroerend als altijd). Het museum is gehuisvest in drie rijksmonumenten.

Escaperoom voor de Vrijheid

Krijg jij het voor elkaar om onzichtbaar te worden voor de vijand?

Wanneer je één stap zet in deze escaperoom, ben je je vrijheid kwijt. Je moet aan de slag met de dilemma's die echte vluchtelingen ook tegenkomen. Heb je inzicht in je nieuwe situatie? Herken je de tekens en durf je besluiten te nemen? Neem je afstand van álles wat je dacht te weten?

De escaperoom is een spannend spel voor iedereen vanaf 14 jaar. In een groep van twee tot zes personen leef je mee met het verhaal van een onderduiker.
escaperoom-aalten.nl

Geschiedenis Aalten

In de andere gebouwen, naast het Nationaal Onderduikmuseum, bevindt zich het gedeelte waar de agrarische en de industriële tijd wordt belicht. Hier kom je alles te weten over de hoornindustrie en, in verbinding met Bocholt, de textielindustrie.

GRENSLANDMUSEUM

Markt 1b
7091 CJ Dinxperlo
0315 - 65 62 45
info@grenslanmuseum.nl
grenslanmuseum.nl

Toen de grens nog gesloten was, hadden Dinxperlo en Suderwick veel te maken met douanebepalingen. De goederen die aan de andere kant van de grens meer geld opleverden, werden door smokkelaars de grens overgebracht en verkocht. Het museum brengt deze spannende en bijzondere periode mooi in beeld.

BOERDERIJMUSEUM DE NEETH

Neethweg 4
7122 RB Aalten
0543 - 45 10 95
info@deneeth.nl
deneeth.nl

Dit museum is gevestigd in een schuur uit 1910. Het gebouw is voor een groot deel in de oude staat gebleven. De Neeth heeft een unieke verzameling boeren- en huishoudelijke gebruiksvoorwerpen: een knusse keuken met geëmailleerde potten en pannen, verschillende landbouw-werktuigen, ouderwetse kledij en linnengoed van 1850 tot 1950. Het geheel geeft een goed beeld van het traditionele leven en werken in de Achterhoek.

Naast het museum bevindt zich 'Hoekendaalhuusken', een uitgebreide toiletpapierverzameling die uniek is voor Nederland. •

OVER DE GRENS

Gluren bij de bure

De gemeente Aalten heeft gezellige bure aan Nederlandse en aan Duitse zijde. Elke plaats heeft een eigen karakter. Het Duitse Bocholt is na Aken zelfs de grootste stad aan de Nederlands-Duitse grens. Van winkelen tot waterpret: je vindt het allemaal, in een straal van hooguit twintig kilometer rondom onze gemeente.

Op korte afstand liggen Bocholt, Isselburg en Anholt. Het Textielmuseum en het Brouwerijmuseum in Bocholt zijn meer dan de moeite waard. Ook kun je uitgebreid winkelen in deze stad.

Lekker zwemmen en genieten van de wellness doe je bij Wasserwelt Bahia. In Anholt vind je Schloss Wasserburg en het Wildpark Anholter Schweiz.

Zoek je vertier voor de kinderen? Dan is Ponyhof Leiting in Isselburg een aanrader. Of wat dacht je van een kanotour over het riviertje de Bocholter Aa?

Aan deze kant blijven

Winterswijk heeft een uitgebreid en gezellig winkelcentrum, met aparte winkeltjes die je nergens anders vindt. In het buitengebied van Winterswijk ligt de steengroeve, met fossielen, oude aardlagen en zelfs goud. Ook leven hier bijzondere dieren: in 2002 dook de oehoe voor het eerst op.

Groenlo is een oud vestingstadje, dat nog is voorzien van bastions en een omwalling naar het oud-Nederlandse stelsel. Om het jaar spelen ze hier De slag om Grolle na.

In Ulft ontwikkelde zich in de 18e eeuw de ijzerindustrie. De oude DRU-fabriek is omgetoverd tot DRU Industriepark, een cultureel centrum waar je terecht kunt voor een rondleiding, een boottocht en festivals.

VIJFENTWINTIG JAAR

Farm & Country Fair

Een evenement dat niet meer weg te denken is in Aalten, is de Farm & Country Fair. Uitgegroeid van een Fair met vijftig stands tot een enorme driedaagse happening met honderden stands, acts, eten, drinken, dieren, demonstraties, muziek, shows. Elk jaar weer verrassend.

Elk jaar weer verwelkomen enthousiaste vrijwilligers en de familie Ruesink de duizenden bezoekers op het terrein aan de Westendorpweg. In 2020 al voor de vijfentwintigste keer!

De familie Ruesink was in 1995 van plan een open dag te houden op de boerderij, met een paar stands. Joke Ruesink weet nog: “We wilden het liefst mensen bereiken die normaal gesproken niet op een open dag van een boerderij af komen. Naar Engels voorbeeld. Daar is een landbouwbeurs een mooie jaarlijks terugkerende traditie die door burgers goed wordt bezocht. We besloten om naast stands, ook muziek en shows te bieden. Ook voor kinderen is er een leuk programma. Ons doel is nog steeds, om aan landbouw gerelateerde demonstraties en activiteiten te presenteren, om gasten te laten zien waar het voedsel vandaan komt.”

De eerste editie was kleinschalig, met vijftig stands en diverse shows. De Fair trok gelijk al veel publiek, en niet alleen mensen uit de landbouwsector. De familie Ruesink bouwde de Farm & Country Fair gestaag uit. Elk jaar was het programma anders, telkens verrassend en vernieuwend. “De ‘punten’, net zoals een aangesneden ronde taart, zijn vanaf jaar drie geïntroduceerd. Vanuit de grote cirkel in het midden kunnen bezoekers alle kanten op om de vele stands, demonstraties, dieren, shows, muziek, kunst, activiteiten, proeverijen en nog veel meer moois te beleven”, vertelt Joke.

De Farm & Country Fair is een uniek evenement in Nederland en trekt elk jaar vele duizenden bezoekers, ook uit het buitenland. Dochter Suzanne: “Er komen zelfs mensen uit Nieuw Zeeland over voor onze Fair!”

Het hele jaar door loopt de Farm & Country Fair als een rode draad door het leven van de familie Ruesink. “We zijn er inderdaad dagelijks mee bezig. Erg dankbaar zijn we voor het verenigingsleven, vrijwilligers en mensen die helpen op allerlei manieren. Zonder hen hadden we het geen 25 jaar volgehouden”, geeft Joke aan. Er worden herinneringen opgehaald. Mariël weet nog goed: “In 1998 zijn we bijna weggewaaid, wat een storm toen! Drie jaar later mochten er door Mond en Klauwzeer geen evenhoevige dieren worden vervoerd. En 2016 was het jaar van de wateroverlast. Maar telkens hebben we het met z’n allen weer gered en hebben ook in die jaren een mooie Fair neergezet!” Dat humor niet ontbreekt bij de familie Ruesink wordt duidelijk door het volgende verhaal, Suzanne grijnst: “Naar Engels voorbeeld maakten wij bekend dat we een schapenrace zouden houden op de Farm & Country Fair. We kregen veel reacties in de trant van ‘Dat is toch dierenmishandeling’. Op de Fair werd duidelijk dat het met die dierenmishandeling wel meeviel: de jockeys waren knuffels op de ruggen van de schapen!”

In 2015 zouden Joke en Erik Ruesink een koninklijke onderscheiding opgespeld krijgen. Mariël glimlacht: “Dat kon toen niet doorgaan omdat Erik een ‘strafblad’ had. Hij was vergeten om een auto te schorsen... Een jaar later kregen zij het lintje alsnog!” De familie Ruesink ziet

de toekomst van de Farm & Country Fair met vertrouwen tegemoet. Suzanne: “We besteden de laatste jaren veel aandacht aan educatie, bijvoorbeeld over reptielen, roofvogels en bij het kooktheater. En we zijn van plan om het boerenbedrijf meer

te gaan profileren. We willen nog meer laten zien waar ons voedsel vandaan komt. Dat is zeker nu een actueel onderwerp. Een bezoek aan de Farm & Country Fair is veel meer dan een dagje uit.” •

countryfair.nl

AALTEN

GEBOUWD OP ZEVEN HEUVELEN

Het centrum van het esdorp Aalten is opvallend heuvelachtig. Een wandeling door de straten is goed voor de beenspieren, maar óók voor het netvlies: de historische markt is een beschermd dorpsgezicht. Toch is Aalten geen openluchtmuseum, maar een moderne en levendige plaats. Het heeft een ruim winkelaanbod, fijne koffientjes en gezellige terrassen.

Aaltense Musea

Nationaal Onderduikmuseum:
de hele oorlog onder één dak
Aalten herbergde een groot aantal onderduikers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het Nationaal Onderduikmuseum vertelt over het leven van een gewone gemeenschap in ongewone tijden. Wat betekende het om onderduikers in huis te hebben? Wat zijn 'goede' en 'foute' keuzes? En wie bepaalt dat eigenlijk? In het museum maak je de waargebeurde verhalen mee van het Aaltense meisje Jennie Kempink, onderduiker Ivy Philips en verzetsstrijder ome Jan Wikkerink. In de Escaperoom ervaar je hoe het is om te moeten vluchten. Zo koppelt het museum actuele thema's aan de bezettingsjaren van toen.

Informatie

Meer weten over de musea, de gängeskes of het erfgoed? Ga naar het VVV-kantoor, we helpen je met plezier verder.

Gängeskes: struinen door de achtertuinen

Aalten kent een bijzonder patroon van Middeleeuwse gängeskes: kleine sluipteggetjes tussen de dorpsstraten en de achtertuinen. Ze zijn twee kruiwagens breed, zodat de mensen elkaar gemakkelijk konden passeren. Via de paden werden de huizen bevoorraadt met verse producten. Ook was het gängeske de kortste weg naar de burens en naar school. Een leuk detail: zelfs rasechte Aaltenaren zijn verrast over deze steegjes.

Oude Sint Helenakerk en synagoge

Op de Markt staat de Oude Sint Helenakerk, een gotische kerk met unieke fresco's en gewelfschilderingen. Het oudste gedeelte stamt uit de 12e eeuw. In de zomermaanden is de kerk enkele dagdelen open voor bezichtiging, en af en toe zijn er concerten. Twee straten verderop ligt de gerestaureerde synagoge van Aalten (1857). Dit is één van de weinige synagogen in Oost-Gelderland die nog volledig is ingericht voor de joodse eredienst. In de zomermaanden is de synagoge op gezette tijden geopend voor bezoek. De stichting Vrienden van de Aaltense Synagoge organiseert exposities en evenementen in het gebouw. •

**nationaal
onderduikmuseum
aalten**

Openingstijden:
Di. t/m Za. 10 - 17 uur
Zo. 13 - 17 uur, Ma. gesloten
Groepen op afspraak
(ook op maandag)

Het Nationaal Onderduikmuseum verhaalt over het leven van een gemeenschap in ongewone tijden: de Tweede Wereldoorlog en geeft een beeld van het dagelijks leven van burgers in de bezettingsjaren 1940-1945. In de gemeente Aalten zijn destijds veel onderduikers ondergebracht. In het museum zijn de verhalen van mensen in oorlogstijd interactief te ervaren.

Boek ook eens onze Escaperoom

www.escaperoom-aalten.nl

Voor actuele tijden en prijzen:

www.nationaalonderduikmuseum.nl

Markt 14 - 7121 CS Aalten
T (0543) 47 17 97
info@onderduikmuseum.nl

OP DE GRENS VAN DONKER EN LICHT

Boerderij *Heersink*

Een bijzonder verhaal speelde zich af op De Haart, een buurtschap tussen de Duitse grens en Aalten. Op 22 maart 1968 werd het gepubliceerd in de Elburger Courant, geschreven door iemand met het pseudoniem CEKA.

De grensovergang tussen buurtschap De Haart en Duitsland is in de Tweede Wereldoorlog gesloten. Een paar oude Wehrmachtsoldaten, afgekeurd voor het front, bemannen het oude douanegebouw. Ze kopen regelmatig melk en eieren bij boerderij Heersink, vlak bij de grens. Sommige boeren vragen extra hoge prijzen aan de Duitsers, maar boerin Heersink rekent de normale prijs.

Ze is allang blij dat de soldaten geen interesse tonen voor de bijzondere bewoners van de boerderij: de heer en mevrouw Van Gelder (een Joods echtpaar op leeftijd, uit Utrecht), Rolf (een student uit Amsterdam) en Jack (een Canadese

piloot). Ze zijn ondergedoken in het huis en ze wonen onder één dak met het echtpaar Heersink en hun oude knecht. Het is woensdagmiddag 8 maart 1944. Rolf repareert een oude platenspeler, vrouw Heersink zit aan de keukentafel te knikkebollen en Jack karnt melk om boter van te maken. Rolf slaagt erin om de veer van de kapotte grammofoon te repareren, het apparaat is weer bruikbaar. Als Heersink en zijn knecht terugkomen van het koeien melken, schuift het hele gezelschap aan tafel voor de avondboterham. Ook de Van Gelders komen uit hun kamertje. Na het eten praat Van Gelder nog wat na met Jack - in moeizaam Engels, maar ze begrijpen elkaar. Rolf snuffelt tussen de langspeelplaten: enkele operette-deuntjes, een paar walsen en wat zangplaten van Joseph Schmidt. Voorzichtig draait Rolf de grammofoon op en zet de naald op de plaat.

Het gepraat stukt, iedereen luistert. Het is alsof de benauwenis van de oorlog wegdrijft op de operetteklanken. De zon zakt als een vurige bol achter de boomgroepen weg, een rode gloed spiegelt in de ruiten. Het gezelschap heeft in geen maanden muziek gehoord. Rolf zet een tweede plaat op: Joseph Schmidt met 'La Mattinata' en de aria van Rodolfo uit La Bohème.

Niemand merkt dat de deur opengaat. Een soldaat van de grenspost staat midden in het vertrek. Vluchten is

Aalten onderduikbolwerk

Tijdens de Tweede Wereldoorlog herbergt Aalten een zeer groot aantal onderduikers. Het zijn veelal Joden die zich schuilhouden, en jonge mannen die niet gedwongen in Duitsland willen werken. Talloze verhalen uit die tijd zijn verteld en opgetekend. Vaak rauw, soms ontroerend. In het Nationaal Onderduikmuseum, Markt 14-16 in Aalten, worden persoonlijke verhalen verzameld en bewaard.

onmogelijk. "Verzeihung", mompelt de soldaat bescheiden, "ich hörte schön singen. Darf ich ein Moment mithören?" Boer Heersink schuift een stoel aan, de Duitser gaat zitten en Rolf draait het repertoire verder af. Het is zo donker in het vertrek dat de Van Gelders, die in een hoek zitten, nauwelijks te zien zijn. Jack ziet er in zijn blauwe overal uit als een boerenknecht. Rolf zet een nieuwe plaat op, operettewijsjes. Daarna opnieuw Joseph Schmidt, met Frühlingsglaube van Schubert: 'Die linden Lüfte sind erwacht'. Het is inmiddels zo donker dat Rolf met zijn knijpkat de grammofoon en de platen moet bijlichten.

Ze peinen er niet over om het licht aan te steken. Want al zijn de Duitsers van de grenspost niet van het kwade soort: de Van Gelders en Jack zijn bijzonder kwetsbaar. En daarmee de Heersinks ook. De stem van de zanger klinkt: 'Im Abenroth, o, wie schön ist deine Welt'.

CEKA beseft dat hij veel vergeten zou van de oorlogsjaren. Maar deze avond zou hem altijd bijblijven. De donkere boerenwoonkeuken, het luisteren naar de muziek in het donker, het wonderlijke gezelschap, de mensen met elk hun diepe zorgen, angst en eenzaamheid... Als de plaat afgelopen is, staat de Duitse soldaat abrupt op. "Ich muss gehen", zegt hij. "Schade. Ich glaube... es war eine schöne Stunde."

HET BEWAREN WAARD

Erfgoed

Middeleeuwse kerken, musea met verhalen, rijksmonumenten en scholtenboerderijen; de gemeente Aalten is rijk aan erfgoed. Wie niets wil missen, kan een erfgoedroute door de kernen Aalten, Bredevoort en Dinxperlo volgen.

Veel mensen weten het niet, maar Aalten was ooit de enige plek waar de hoornindustrie zich vestigde. Van 1855 tot na de Tweede Wereldoorlog werd buffelhoorn uit Azië en Zuid-Amerika door hoorndraaiers bewerkt tot lange pijpenstelen, kammen, knopen, seinfluitjes, naaldenkokers en messenheften. In de Hoornkamer van het Nationaal Onderduikmuseum vind je de geschiedenis en de overblijfselen van deze industrie.

Ook had Aalten een bloeiende textielindustrie. De familie Driessen vestigde zich begin 19e eeuw in het dorp. Ze brachten ondernemingszin, betrokkenheid en kansen voor het dorp mee. Tussen 1930 en 1960 werkten honderden mensen in de Aaltense textielindustrie.

OUDE SINT HELENAKERK

Landstraat 22
7121 CR Aalten

De oude Sint Helenakerk is het oudste gebouw van Aalten en staat op de Markt. Dit rijksmonument is een gotische kerk met een romaanse toren, waarvan het oudste gedeelte uit de 12e eeuw stamt. Bijzonder zijn de gewelfschilderingen en de unieke fresco's. De halfronde opstelling, de kroonluchters en het fraaie barokorgel maken een bezoek aan de kerk

de moeite meer dan waard. In de zomermaanden is de kerk op woensdag en donderdag open voor bezichtiging. Overige dagen op afspraak.

SINT JORISKERK

Markt 3
7126 AZ Bredevoort

De fundamenten van deze laatgotische kerk op de Markt in Bredevoort stammen mogelijk uit 1316. De kerk is meerdere malen verwoest, maar steeds weer opgebouwd - al is het dan

in verkleinde uitvoering. De kerk heeft een aantal bijzondere elementen, zoals de boerenzolder met gebeitelde teksten, muurnissen, een melaatsenraampje, grafzerken, het historische orgel en een rococo preekstoel.

AALTENSE SYNAGOGUE

Stationsstraat 7
7122 AR Aalten
synagoge-aalten.nl

In het centrum van Aalten staat een kleine, goed gerestaureerde en

mooi ingerichte synagoge, die bijna een eeuw het centrum van de Joodse gemeenschap vormde. Je vindt hier de Heilige Arke met de Thorarollen, en bijzondere elementen aan de buitenkant. In de zomermaanden is de synagoge op woensdag en donderdag open voor bezichtiging. Overige dagen op afspraak.

DORPSKERK

Markt 2
7091 JC Dinxperlo

In Dinxperlo staat de, in gotische stijl gebouwde, Dorpskerk. De kerk stamt uit circa 1500 en heeft een romaanse toren uit 1400. Het heeft een bijzondere interieur, verschillende muurschilderingen en een Naber-orgel. Aan de noordzijde bevinden zich de 'Heurnse deur' en de 'Heurnse zolder', speciaal voor kerkgangers uit buurtschap De Heurne. In de kerktoren is een carillon. Met zijn vijftig klokken hoort het tot de omvangrijkste carillons van ons land.

KERKJE DE RIETSTAP

Meniststraat 2
7091 ZZ Dinxperlo
kerkjederietstap.nl

Het kleinste kerkje van Nederland is gebouwd op basis van een testamentaire bepaling. In het kerkje is op zondagmiddag een maandelijks wisselende expositie te zien met werk van beeldend kunstenaars. •

Erfgoed en monumenten

Aalten, Bredevoort en Dinxperlo hebben veel monumenten. Ze zijn tijdens de Open Monumentendag te bezichtigen. Wil je meer weten over het erfgoed van Aalten? Kijk dan op erfgoedaaalten.nl

Wil je niet voor een dichte deur staan? Vraag dan bij de VVV's naar de openingstijden.

KARNEMELKSE SAUS

Je gruwelt ervan of je vindt het heerlijk.

1 liter karnemelk
50 gr bloem
1 ei
Spekvet
Zout en peper
Theelepels grove mosterd

Breng de helft van de karnemelk en de bloem en het ei al roerend aan de kook. Voeg daarna de rest van de karnemelk erbij en laat het niet meer koken. Breng op smaak met zout, peper, een scheutje spekvet en iets grove mosterd.

Karnemelkse saus eet je met een gekookt aardappeltje. Afhankelijk uit welke buurt je komt, eet je er een andere groente bij. De kok van Herbergh d'Olde Marckt eet thuis karnemelkse saus altijd met sperziebonen en sla. Hierbij serveert zij een speklapje met gehakte bieslook erover. Maar je kunt het ook met bruine bonen en gesnipperde ui of met andijvie eten.

Zo zijn er ook heel veel Achterhoekers die het niet te eten vinden. Er zijn heel wat "wedstrijden" in de Achterhoek geweest om de beste Karnemelkse saus te maken. Welke dat is, geen idee. In ieder geval is men er over uit dat er niet te veel aan gesleuteld moet worden. En, feit is: Karnemelkse saus levert altijd interessante gesprekken op!

Kok Nicole Bakker,
Herbergh d'Olde Marckt
Aalten

DINXPERLO

DE GRENZEN OPZOEKEN

expositieruimte, met elke maand een nieuwe collectie van kunstenaars uit zowel Dinxperlo als daarbuiten.

Dorpskerk

Aan het Marktplaats staat de Dorpskerk, een laatgotische pseudo-basiliek. Het is gebouwd op de plaats waar al in 1280 een stenen kapel stond. In de kerk vind je schilderijen uit 1530 en het Naber-orgel uit 1831. Verstopt achter het orgel is een grote muurschildering van de Heilige Christophorus bewaard gebleven.

Beste weekmarkt van Nederland

Iedere vrijdag vanaf twaalf uur kun je terecht op de Dinxperloër weekmarkt. Het is een populaire markt in het grensgebied, met veel bezoekers en een ruim aantal kramen. Het heeft in 2018 zelfs de prijs voor Beste Weekmarkt gewonnen.

Op Hemelvaartsdag doen ze er nog een schepje bovenop: dan vullen de kramen van de Grensmarkt het hele dorp. De kramen staan zowel aan Nederlandse als aan Duitse zijde van de Heelweg en lopen door tot in het centrum van Dinxperlo. •

Dinxperlo is een unieke plaats. Nergens in Nederland stap je zó gemakkelijk op buitenlandse bodem en weer terug. De stoep is de grens tussen Nederland en Duitsland.

Bijzondere scheiding

Op de Heelweg, de grensstraat, wordt de grens op het wegdek aangeduid. De kunstwerken en twee grenswachtershuisjes (büdeken) met informatiepanelen benadrukken de bijzondere positie van het tweelingdorp Dinxperlo-Suderwick. De panelen geven een goed beeld van het vroegere wonen en werken in de grensstreek.

Grenslandmuseum

Het Grenslandmuseum vertelt verhalen over het leven aan de grens, zoals het ontstaan van die grens, het werk van de douane, de enorme gevolgen van de wereldoorlogen en de huidige samenwerking tussen de dorpen. De collectie bestaat uit documenten, foto's, uniformen, douane-voorwerpen,

smokkelwaar, in beslag genomen goederen en wapens, smokkeltrucs en opgetekende verhalen. Ieder jaar stelt het Grenslandmuseum enkele wisselexposities samen.

Kleinste kerkje van Nederland

In Dinxperlo staat De Rietstap, het kleinste kerkje van Nederland. Het piepkleine kapelletje werd gebouwd in 1912 en stond oorspronkelijk in de tuin van landgoed De Rietstap. Het heeft nooit gefunctioneerd als religieus gebouw. Wel diende het als opslagruimte en als stal voor varkens en geiten. In 1984 moest het wijken voor de uitbreiding van het bedrijventerrein. Het kerkje werd steen voor steen afgebroken en vijftig meter verderop herbouwd. Nu is het een

Informatie

Meer weten over Dinxperlo? Ga naar het VVV-kantoor, want er is van alles te beleven in dit grensdorp.

Mini-camping
Kampeerboerderij
Bed & Breakfast
Paardrijlessen
Spring/crosstraining
Buitenritten

Pensionboerderij/minicamping 't Hoftijzer, Dinxperlosestraatweg 122a, 7122 JS IJzerlo/Aalten
0622742179/ 0543-466693, info@hcdeachterhoek.nl, www.hcdeachterhoek.nl

DE GROENE PLEISTERPLAATS

HEERLIJK BIJKOMEN IN EEN PRACHTIGE OMGEVING

Op zoek naar een rustplaats tijdens een mooie fiets- of wandeltocht? Genieten van een vers kopje koffie of thee met zelf gemaakt gebak, proef het eens! Ook kunt u bij ons terecht voor een ontspannen verblijf in onze sfeervolle Bed & Breakfast.

HUIFKARTOCHT

In alle seizoenen organiseren we huifkar dagtochten onder begeleiding van een IVN gids. Tijdens de rit kunt u genieten van de prachtige omgeving. Onderweg stoppen we bij de mooiste plekjes. Een leuk idee om met familie, burens, collega's of vrienden een dag op pad te gaan met de Partyexpress.

DE GROENE PLEISTERPLAATS

Familie Harmsen, Buninkdijk 12, 7121 LG Aalten
0543 - 56 53 22, info@groenepleisterplaats.nl, www.groenepleisterplaats.nl

Ruiter routes

In stap en draf

Sinds voorjaar 2019 is Aalten samen met Winterswijk een knooppuntennetwerk rijker dat geschikt is voor ruiter en koetsiers. Ruim 230 kilometer is gemarkeerd.

Je kunt urenlang rijden over de ruiterpaden in het prachtige Nationale Landschap. Heb je zin in extra uitdaging, dan neem je gewoon een paar van de speciale hindernissen! Ook kom je onderweg enkele voordes tegen. Dit zijn doorwaadbare plaatsen door enkele beken. De route is veilig voor ruiter en paard, dus je hoeft niet bang te zijn voor razende auto's of motoren. Een route kiezen is heel eenvoudig: noteer de nummers van de knooppunten of download de GPS op je mobiel. Informatie over de startpunten en de pleisterplaatsen staat op ruiterenmennen.nl.

Hippisch Centrum Achterhoek biedt de mogelijkheid tot overnachting voor ruiter en paard.

KOMIEK

JOCHEM MYJER

‘De geur van mest, de nuchtere mensen, ik word daar heel gelukkig van!’

Na een vermoeiende theatertour zoekt Jochem Myjer graag de Achterhoek op. Hij recreëert regelmatig met zijn vrouw Marloes en hun twee kinderen in het glooiende buitengebied van Aalten, in Barlo. Hij geeft aan: “Hier in Aalten hebben we een geweldige vakantiewoning ontdekt met een privé zwembad en een sauna in een prachtige omgeving. Ook onze kinderen zijn er dol op, het zwembad is favoriet bij ze! We kijken uit over de weilanden en horen ’s nachts de bosuil. Het is heerlijk om hier bij te tanken!”

Jochem Myjer kent de Achterhoek. Na zijn geboorte (1977) in Leiden, verhuist hij als kind met zijn ouders en twee zussen naar Zutphen. Zijn schoonouders wonen in Didam. Jochem vertelt: “Wat zo mooi is hier in Aalten? Nou, de geur van de mest, de nuchtere mensen, de mooie omgeving, daar word ik heel gelukkig van! We wandelen graag langs de weilanden met onze hond en ik ga ’s morgens vaak heel vroeg fietsen of hardlopen.” Hij vervolgt: “Natuurlijk gaan we naar oma en opa in Didam als we hier verblijven, we bezoeken musea hier in de buurt en gaan ook wel eens naar Winterswijk waar van alles te doen is. En wat is er leuker dan verkleed als conducteur een pannenkoek eten bij het pannenkoekenrestaurant in de buurt!”

Dat de tamtam in de Achterhoek uitstekend werkt, ontdekte Jochem toen hij in korte tijd meerdere malen in de gemeente Aalten vertoefde en even zo vaak in het dorp werdesignaleerd. Met een lach zegt Jochem: “In een tijdsbestek van drie weken lieten we ons regelmatig bij de lokale supermarkt zien. Bovendien ben

ik toen ook nog bij scholengemeenschap Schaersvoorde geweest. Dat bezoekje werd via via geregeld door een docente. Of dat ermee te maken heeft gehad weet ik niet, maar er is blijkbaar een gerucht ontstaan dat we belangstelling toonden voor een woonboerderij in de gemeente Aalten tot zelfs het bericht dat we al een huis gekocht hadden!” Hij vervolgt: “In elk geval is het niet waar, we wonen in Leiden maar we brengen veel vakanties door in de Achterhoek!”

Jochem koesterde van kinds af aan de wens om komiek te worden, hij kiest echter voor een studie Biologie en verkast naar Groningen. In 1997 doet hij mee met het Groninger Studenten Cabaret Festival met zijn korte voorstelling ‘Geen Gemyjer’. Jochem wint de eerste prijs, voor hem de reden om zijn studie op te geven en zich volledig op het theater te richten.

In augustus 2011 werd bij Jochem Myjer een tumor in zijn ruggenmerg ontdekt. Hierdoor werd zijn theatertour ‘Even geduld Aub’ bijna een jaar uitgesteld. Het bleek om een goedaardig gezwel te gaan, dat geheel lijkt te zijn verwijderd.

Myjer blijkt talent te hebben voor schrijven, in 2015 komt zijn kinderboek ‘De Gorgels’ uit. Het boek wint in 2016 de Prijs van de Nederlandse Kinderjury.

Eind november 2019 speelde Jochem Myjer zijn honderdste show ‘Adem in, adem uit’ in een uitverkocht Carré in Amsterdam. Een rustige periode breekt aan voor Jochem Myjer, waarin hij vast zijn favoriete vakantiehuis in Barlo gaat bezoeken! •

Volledige naam
Bernard Edward
Jochem Myjer
Geboren
22 april 1977
Leiden
Opgegroeid te
Zutphen
Huidige woonplaats
Leiden
Beroep
Theaterdier
Nationaliteit
Nederland
Jaren actief
1998 - heden

TIPS VOOR KIDS

Koe knuffelen, puzzelen & buitenspielen

Wat voor beest is dat? Kan ik over die sloot springen? Yés, we eten pannenkoeken!
Ga je mee naar buiten? Een hut bouwen en lekker knoeien met zand en water?
Of knuffel je liever niet een koe? Geen probleem, dat kan ook.
In de gemeente Aalten is van alles te doen. Kijk maar.

Wil je hutten bouwen, trekker rijden en door de plassen stampen? Trek je laarzen maar aan, dan gaan we meteen. O, je gaat liever naar een museum? Prima, dan doen we dat! Zullen we dan daarna pannenkoeken eten, in een oude treincoupé? Als jij de conducteurspet opzet, blaas ik op het fluitje. En als het eten op is, rijden we een rondje in het échte treintje.

Morgen gaan we lekker naar het zwembad. Wat voor weer wordt het eigenlijk? Ach, wat maakt het uit, we kunnen naar een binnenbad én naar een buitenbad. En dan gaan we overmorgen een speurtocht doen. Oké?

HOERA, PANNENKOEKEN!

'T NOORDEN

Lichtenwoordsestraatweg 44, Aalten
partynoorde.nl

Welkom in de Noorden Express! Hier eet je pannenkoeken in oude treinbanken die vroeger in een échte trein zaten. Je kijkt uit op de keuken, dus je kunt meteen checken of de kok jouw pannenkoek wel lekker klaarmaakt. Maar dat zit wel goed, hoor: de pannenkoekenbakker van 't Noorden stond op het erepodium bij de landelijke verkiezing van 'De Lekkerste Pannenkoek van 2020'!

Heb je geen zin om lang aan tafel te zitten? Ren dan naar de speeltuin, met een locomotief, een springkussen en nog veel meer. Wel op tijd terugkomen voor een ijsje, hè?

RAVOTTEN

SPEELBOERDERIJ DE NEETH

Neethweg 6, Aalten
deneeth.nl

De Neeth is misschien wel de leukste boerderij van de Achterhoek. Ga jij dat even checken? Neem dan meteen even een kijkje bij de koeien en de kalfjes. Zet je ouders maar op het terras met een kop koffie, dan kun jij ongestoord spelen in de

speeltuin. Begint je maag te rammelen? Terug naar het terras, voor een broodje, patat of een pannenkoek. Daarna: lekker uitbuiken op de speelzolder.

GOLFEN & KLOOTSCHIETEN

'T VORSTER

Lage Heurnseweg 30, De Heurne
Golfen tussen de koeien: hoe klinkt dat? Je gaat van hole naar hole, en je trotseert obstakels zoals slootjes en koeienflatsen. Goed opletten dus! Je kunt ook gaan klootschieten: een oud spel waarbij je met een verzwaarde kogel (de kloot) een parcours aflegt. De persoon met de minste worpen is de winnaar. Ben jij dat misschien? Let op: van te voren moet je wel even reserveren.

KOMT MELK UIT DE WINKEL?

'T OLDE PIETEPOL

Lieversdijk 4, Aalten
ijsboerderijoldepietepol.nl
Wil je alles weten over koeien, zuivelproducten en ijs? Ga dan naar melkveebedrijf en ijsboerderij 't Olde Pietepol. Je volgt een superinteressante (puzzel) speurtocht, en je zet alle zintuigen in om te leren waar de melk vandaan komt. Uitgespeurd? Hup, naar de speeltuin.

Tip: Kijk op kidsgeluk.nl voor meer leuks!

ONTDEKKEN

GÄNGESKESROUTE | MET OPA JAN DOOR AALTEN

Leeftijd: 7 tot 12 jaar

Duur: ca. 1,5 uur

Ben jij een speurneus én hou je van oude verhalen? Dan is dit iets voor jou. Je gaat de kleinste weggetjes van Aalten verkennen. Ondertussen leer je alles over de geschiedenis van het dorp. Is iemand in zijn tuintje bezig als jij langskomt? Zeg dan, op z'n Achterhoeks, 'moi'. Dat is altijd aardig. En natuurlijk loop je niet zomaar de tuinen in. Logisch, toch? VVV Aalten, Markt 14, Aalten
vvaalten.nl

BORGMANTOCHT

Leeftijd: 5 tot 14 jaar

Lengte & duur: ca. 2 km en ca. 1,5 uur

We hebben je hulp nodig om Het Legendarische Zwaard te vinden. Een oud middeleeuws gedicht beschrijft waar het is verstopt, maar de tekst is onleesbaar geworden. Als jij de ontbrekende letters vindt, móeten we de plek van het zwaard kunnen ontdekken. Jouw beloning? Een mooie oorkonde. VVV Bredevoort, Markt 8, Bredevoort
vvvbredevoort.nl

NATUURSPEURTOCHT VOOR KINDEREN

Leeftijd: 6 tot 12 jaar

Lengte & duur: 7 km, ca. 1,5 uur

Wist je dat buitenspelen hartstikke gezond is? Kinderen die veel in de natuur spelen, zijn minder vaak ziek en slapen een stuk beter dan binnenzitters. Fijn toch? Met deze speurtocht leer je ook nog eens van alles over wat groeit en bloeit. Dus: pak je ouders, je tante of je opa bij de hand, en verken het Loohuisbos van grasspriet tot bonte specht. VVV Aalten, Markt 14, Aalten
vvaalten.nl

Probeer eens wat anders dan een standaard hotel...

Vind de juweeltjes van Aalten via...

Theetuin Lerinkshof

www.theetuinlerinkshof.nl

www.Galloway-Beweiding.nl

Tel. +31 543 461 989

Mob. +31 6 22 68 25 96

OVER DE GRENS

Leeftijd: 9-14 jaar

Lengte: 11 km

Stel je voor: jouw huis staat in Nederland, maar het huis van je buurjongen staat in Duitsland. Huh? Kan dat dan? Ja hoor, dat is in Dinxperlo en Suderwick het geval. Deze dorpjes liggen aan elkaar vast, en de grens loopt er dwars doorheen. Tijdens de grenswandeling kom je van alles te weten over het leven in een grensgebied. Over vroeger, toen er slagbomen en grenswachters stonden. En over hoe het nu is. Want ook al merk je bijna niet dat je een ander land binnenwandelt, als je goed kijkt zie je de verschillen.

VVV Dinxperlo, Markt 4, Dinxperlo
vvvdinxperlo.nl

SPEURTOCHTEN IN HET MUSEUM

Wat maakten de Aaltenaren allemaal mee in de oorlog? Wie was 'ome Jan' en waarom was hij zo belangrijk? En hoe zou jij je staande houden als het oorlog is? In het Nationaal Onderduikmuseum ontdek je het allemaal.

Nationaal Onderduikmuseum, Markt 14
nationaalonderduikmuseum.nl

ZWEMMEN

RECREATIEGEBIED DE SLINGEPLAS

Kruittorenstraat 20, Bredevoort
Ooit een zandafgraving, nu een recreatieplas met zandstrandjes, ligweides en speeltoestellen. Pak je zwembroek maar, of je bikini, want de Slingeplas ligt klaar voor een frisse duik. Tas inpakken, zonnebrand mee én plonzen maar.

ZWEMBAD 'T WALFORT

Dennenoord 2, Aalten
hetwalfort.nl
Zwembad 't Walfort is een overzichtelijk zwembad. Je kleine zusje kan er lekker spetteren, want het peuterbadje is speciaal gemaakt voor de allerkleinsten. Jij klimt natuurlijk omhoog naar de waterglijbaan. En met een zwemdiploma mag je ook in het diepe.

HET BLAUWE MEER

Helmkamp 11, Dinxperlo
hetblauwemeer.nl
In openluchtzwembad het Blauwe Meer kun je tijdens de zomermaanden een heerlijk koele duik nemen. Er is een natuurbad met duikplank, een speelweide en een verwarmd buitenbad. Voor de allerkleinsten is er een kinderbadje om lekker in te poedelen. Ook kun je hier vissen - wel met een vergunning.

DE TWEE BRUGGEN

Meenkmolenweg 13, Winterswijk
detweebruggen.nl
Net buiten Bredevoort vind je een zwempark met maar liefst 4 glijbanen. Leuker kan bijna niet! Voor de allerkleinsten een peuterbadje en voor de vermoeide ouder is er een whirlpool of privé sauna.

IN DE BUURT

- Herberg Erve Kots**
Openluchtmuseum en brouwerij in Lieveelde
ervekots.nl
- Megapret Lieveelde**
Binnen- en buitenspeelpark in Lieveelde
megapret.nl
- Sevink Mölle**
Avonturenpark in Winterswijk
sevinkmolen.nl
- Land van Jan Klaassen**
Pretpark in Braamt
janklaassen.nl
- Koffieboerderij Groot Nibbelink**
Natuur/avonturenpad in Sinderen
koffieboerderij.nl
- Wildpark Klein Zwitserland**
Wildpark in Anholt (D)
anholt-schweiz.de
- Ponghof Leiting**
Speeltuin en ponyboerderij in Isselburg (D)
ponghof-leiting.de
- Belevenisbad Bahia**
Zwembad en sauna in Bocholt (D)
bahia.de
- Golfclub 't Lohr**
Golfen en voetgolfen vanaf 8 jaar
golfinvoorst.nl
- Hof van Eckberge**
Speelparadijs met kinderboerderij in Eibergen
hofvaneckberge.nl
- Natuurpark de Leemputten**
Waterfietsen en routes
de-leemputten.nl
- Doolhof Ruurlo**
Het grootste doolhof van Nederland
doolhofruurlo.nl
- Klimbos Ruurlo**
Klimbos en diverse routes
klimbos.nl/klimbos-achterhoek

Gemoedelijk, gastvrij én gezellig,
dat is waar het bij ons om draait!

Pannenkoekenhuys 't Noorden

Aan de rand van het gastvrije grensdorp Aalten, staat partycentrum en Pannenkoekenhuys 't Noorden, met grote speeltuin omringd door een treinspoor met echte trein voor kinderen en een terras dat in de Misset Terras top 100 van Nederland staat. Even bijkomen van een wandeling of fietstocht is goed te combineren met een heerlijke pannenkoek of uitgebreide lunch.

Bij het Pannenkoekenhuys & Speeltuin 't Noorden wordt er een unieke beleving gecreëerd met de originele inrichting van een Hondekop trein uit de jaren 50. U zit in de treinbanken en kijkt uit op de open keuken, waar u kunt smullen van ambachtelijk gebakken pannenkoeken (en Achterhoekse schnitzels). Het terras is open tijdens zomerse dagen en heeft goed zicht op de grote speeltuin met de miniatuurtrein waar kinderen een rondje in kunnen rijden. Het partycentrum bestaat uit vijf sfeervolle zalen. Elke zaal heeft zijn eigen karakter en juiste sfeer voor elke feestelijke gelegenheid. Ideaal voor groepsuitjes!

Blijf op de hoogte en volg ons!

Lichtenvoordsestraatweg 44, 7121 RA Aalten, Telefoon (0543) 47 25 51, info@het-noorden.com, www.het-noorden.com

Wandel routes

Frisse neus en wijde blik

Wandelschoenen aan, rugzak op, verrekijker in de aanslag: maak je klaar voor de gemeente Aalten. Van een compact ommetje tot een dagtocht: bij de VVV's vind je zeker iets wat bij je wandelwensen past.

Het wandelnetwerk met keuzepunten biedt alle gemak tijdens je wandeling. Vanaf de startpunten kies je een beschreven route en volg je de markering. Schoenen aan en lopen maar! Natuurlijk kun je ook zelf routes uitstippelen: de letters en nummers van de wandelingen staan op de wandelkaart die verkrijgbaar is bij de VVV. Wil je onderweg switchen van wandeling? Geen probleem, want bij de keuzepunten stap je zó over op een andere route. En om het helemaal gemakkelijk te maken, zijn er zelfs verbindingen aangelegd tussen wandelingen onderling. achterhoek.nl/wandelen.

Vind je het lastig om keuzes te maken? Hierbij geven we je graag een paar tips.

Smokkelwandeltocht

Jarenlang loonde het om je boodschappen stiekem aan 'de overkant' te halen. Welke hilarische smoezen gebruikten de mensen om de douane op het verkeerde been te zetten? En wat gebeurde er als je werd gesnapt door de 'kommiezen'? Je hoort het van de smokkelgids tijdens de Smokkeltocht.

Het vestingverleden van Bredevoort

3 km

Treurniet, Vreesniet...de bolwerken van de burcht Bredevoort kregen vier eeuwen geleden bijzondere namen. Inmiddels is de burcht verdwenen, maar het verleden is nog steeds dichtbij. Je vindt namelijk moderne

kunstwerken op de plekken waar de oude bouwwerken ooit stonden. De Vestingstadroute leidt je langs restanten van de vestingwerken van Bredevoort. De route verbindt toeristische attracties met cultuurhistorische locaties.

Ontdek de buurtschappen

4,5 km - 7,7 km

De gemeente Aalten kent een aantal mooie buurtschappen die beslist de moeite waard zijn om te voet te bezoeken. Wandel door het prachtige coulisselandschap van De Haart of slenter door het natuurschoon van Barlo. De twee folders met elk twee wandelroutes liggen bij de VVV's in de schappen.

Aaltense Gängeskes

2,5 km

Je vindt ze nergens anders: de historische gängeskes (smalle paadjes) in het centrum van Aalten. In het oude esdorp stonden langs een paar uitvalswegen kleine boerderijen. Daartussen lagen de tuinen van de bewoners. De gängeskes zijn de verbindingen tussen de uitvalswegen en de tuinen. Ze vormen bijzondere patronen door het centrum van Aalten. Het routeboekje 'Aaltense Gängeskes' is te koop bij VVV Aalten en de Aaltense Musea. Voor de kinderen is er een speciale junior variant.

Grenzeloos wandelen in Dinxperlo

17,5 km, naar wens in te korten

Het is alsof de grens tussen Dinxperlo en het Duitse Suderwick niet bestaat. Duitse kinderen gaan naar de Nederlandse basisschool, in de Nederlandse huizen stroomt Duits kraanwater en de mensen spreken hetzelfde dialect. Zelfs de politie deelt een bureau en gaat gezamenlijk op patrouille. De wandelroute 'GrenzenLos' maakt de unieke samenwerking én de bijzondere geschiedenis van beide dorpen tastbaar. De route is bewegwijzerd. Aan Nederlandse zijde start je bij TOP Welinkbos, Aaltenseweg 73 in Dinxperlo. Aan de Duitse zijde parkeer je de auto bij TOP Brüggenhütte, Hahnerfeld 23 in Isselburg. Een routefolder is verkrijgbaar bij VVV Dinxperlo.

BREDEVOORT

VAN MOERASGAT TOT VESTINGSTAD

In de 10e eeuw was Bredevoort slechts een karrenspoor door het moeras, een brede voorde. Een heel druk karrenspoor, dat wel, want het lag op de handelsroute van Duitsland naar Zutphen. Bredevoort ontwikkelde zich daarom snel. Het werd een belangrijke vestingstad, met eigen wetten en rechtspraak. De Heerlyckheid Bredevoort is in de 21e eeuw nog steeds een charmant stadje, met eeuwenoude huizen die amper zijn veranderd.

Struinen en snuffelen

In de Heerlyckheid Bredevoort vind je het allemaal: boeken, kunst en cultuur, historie en ambachten. En dat alles midden in het groen. Veel boekenstalletjes zijn onbemand, dus neem altijd wat kleingeld mee. Misschien ontdek je eindelijk dat ene boek dat je nog nergens anders kon vinden. In het stadje kun je gerust een middagje snuffelen in antiquariaten, galeries en ateliers. Behalve boekwinkels en een goudsmid is er ook een klokkenmaker en bierbrouwer aan het werk. In de Sint-Joriskerk geven beroepsmusici een aantal keren per jaar een concert, en in de zomermaanden ben je welkom bij de gratis buitenconcerten op de zondagmiddag. Zonnebril op, een drankje erbij en meedeinen maar.

Koppelkerk

Deze voormalige gereformeerde kerk is een vrijplaats voor kunst en cultuur. Van vrijdag tot en met zondag worden hier wisselende exposities, lezingen en concerten gehouden. In het Boekencafé kun je rustig genieten van koffie, thee en een boek. Desnoods blijf je de hele middag zitten, bijvoorbeeld als je boek héél goed is.

Vestingpark

Even de benen strekken? Wandel dan door het vestingpark met de monumentale bomen. Dit park bevindt zich achter St. Bernardus. Dit is het voormalig sanatorium, dat nu omgetoverd is tot restaurant-hotel de Heerlyckheid. Gluur ook even door de raampjes van de theekoepel, ingericht met 19e-eeuwse meubels en accessoires. Het is alsof de jonkvrouwe nog maar nét is vertrokken.

Vlak bij de theekoepel staat de Lourdesgrot, een verkleinde kopie van de beroemde grot in Lourdes. De Bredevoortse grot werd begin vorige eeuw gebouwd door de zusters Franciscanessen van Thuine, die het sanatorium onder hun hoede hadden. •

Informatie

Meer weten over Bredevoort? Ga naar het VVV-kantoor, want er is van alles te beleven in het stadje.

De Grenswachter

Op zoek naar een leuke accommodatie voor grotere gezelschappen? Dan is de Grenswachter in Aalten bestaande uit De Schoppe (18 p) 't Woonhuus (19 p) De Daele (23 p) de ideale locatie hiervoor.

De combinatie van een sfeervolle uitstraling met moderne luxe en comfort zorgt ervoor dat u heerlijk kunt genieten. In de winter gezellig samen bij de haard en in de zomer op één van de ruime terrassen met uitzicht op de prachtige natuur rondom.

Voor de kinderen is er een grote tuin met trampoline, zandbak, trapveldje en speeltoestel. De Grenswachter is een perfecte uitvalsbasis om mooie fiets-, of wandeltochten in de omgeving te maken. Kom heerlijk tot rust en geniet van het Achterhoekse leven. Interesse in deze leuke Groepsaccommodatie in Aalten voor uw vakantie, familie of vriendenweekend? Kijk dan voor meer informatie, foto's en beschikbaarheid op onze website

www.degrenswachter.nl

Als ergens de ultieme beleving te vinden is van het leven op de grens tussen twee landen, dan is het in Dinxperlo. Het plaatsje groeide door de jaren heen vast aan het Duitse Suderwick. Logisch dat hier heel wat spannende verhalen over te vertellen zijn. Verhalen die je in het Grenslandmuseum kunt terugzien.

Beleef het ontstaan van de grens en het werk van de Douane

Het Grenslandmuseum is in het oudste pand van Dinxperlo, uit omstreeks 1787 gevestigd. Het museum vertelt het verhaal van het unieke karakter van de dorpen Dinxperlo (NL) en Suderwick (D). Twee dorpen die als één voelen en toch gescheiden zijn door de landsgrens.

In het museum is een overzicht te zien van zaken die met het hele grensgebeuren te maken hebben. De collectie bestaat uit authentiek materiaal zoals uniformen, documenten, foto's en in beslag genomen wapens en smokkelwaar. Tevens zijn er wisselende exposities te vinden.

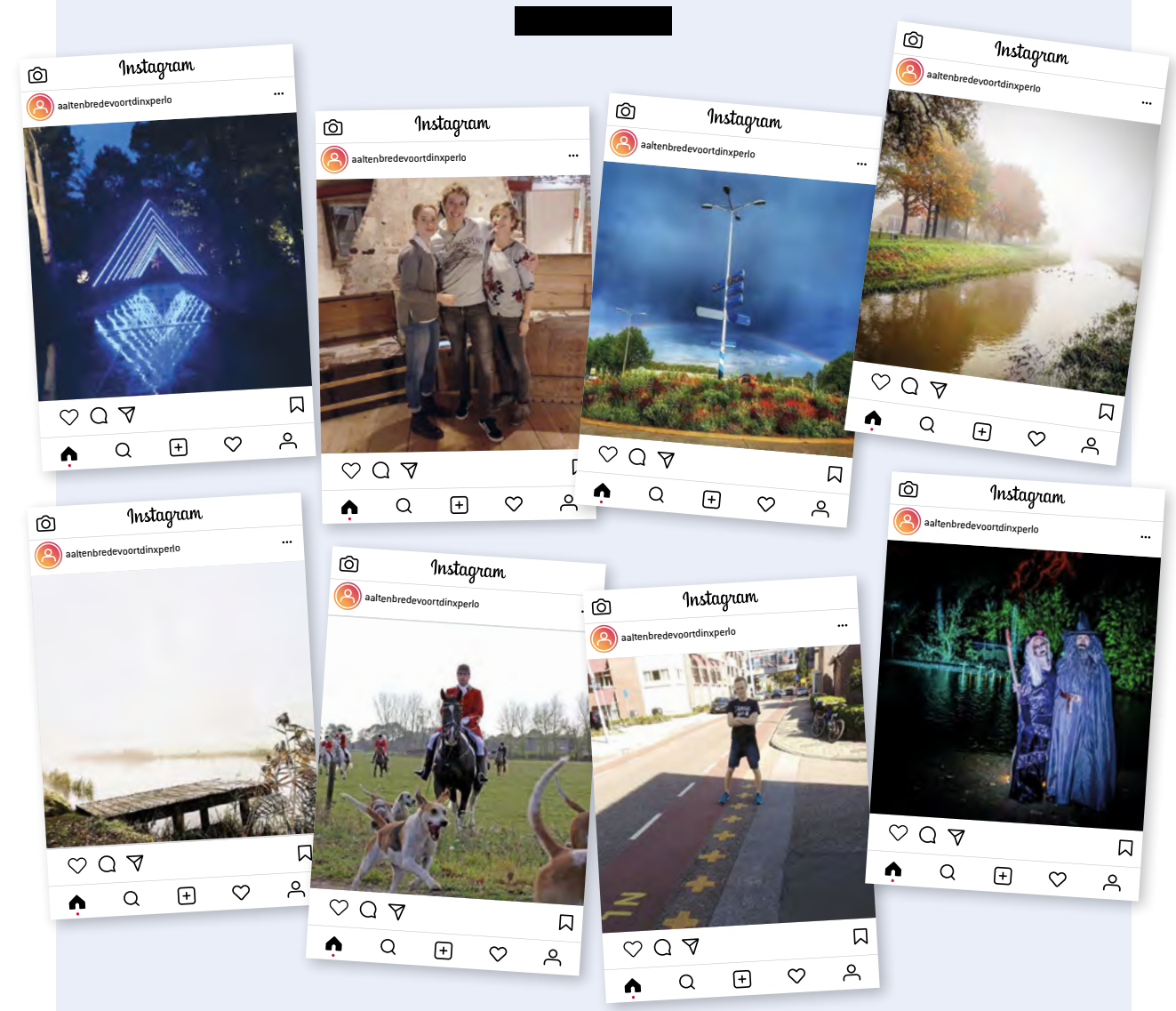
Stichting **Grenslandmuseum**

Bezoekadres: Markt 3, 7091CJ Dinxperlo, Postadres: Markt 1b, 7091CJ Dinxperlo Website: www.grenslandmuseum.nl

#AALTEN | #BREDEVOORT | #DINXPERLO

Gekiekt in Aalten

Of het nu gaat om een schitterende foto van het landschap, de escaperoom in het museum, een winters tafereel of een zonsondergang: al dit moois wordt gekiekt in Aalten. Geniet mee via onze kanalen!

PITTORESK BREDEVOORT

Wandelen met een gids

In de veertiende eeuw was Bredevoort een belangrijke vestingstad met stadsrechten. Tijdens de tachtigjarige oorlog werd Bredevoort meerdere malen belegerd en veroverd. Door middel van vier verschillende wandelingen met gids kom je alles te weten over Bredevoort en haar rijke geschiedenis.

HENDRICKJE STOFFELS

De geliefde van de wereldberoemde schilder Rembrandt van Rijn is geboren en opgegroeid in Bredevoort. Na de Kruittorenramp in 1646, waarbij tientallen mensen uit Bredevoort omkwamen, verkaste zij naar Amsterdam om zich bij Rembrandt te voegen. Vanaf de VVV aan de Markt in Bredevoort kun je samen met Hendrickje een anderhalf uur durende wandeling maken door het pittoreske vestingstadje. Zij vertelt de bijzonderheden over Bredevoort vanuit het perspectief van Hendrickje. Je komt door de smalle straatjes, langs de talloze monumentale panden, de kerken, de molen Prins van Oranje en uiteraard langs het huis waar Hendrickje het levenslicht zag.

WANDELING MET GIDS

Een stadsgids vertelt verhalen uit vervlogen tijden uit Bredevoort. Deze ongeveer anderhalf uur durende wandeling begint bij de VVV aan de Markt. Met veel enthousiasme vertelt de gids over een boeiend stuk geschiedenis en loop je door de sfeervolle smalle straatjes van het ooit ommuurde stadje. De gids vertelt alles uit zijn hoofd, tot de jaartallen aan toe. Er zijn deelnemers die de feiten controleren, ze kunnen zich niet voorstellen dat de gids al die feiten kent. Maar het klopt allemaal!

PRINS MAURITS

Prins Maurits vertelt over de belegeringsavonturen van Bredevoort tijdens de 80-jarige oorlog, die woedde van 1568 tot 1648. Bredevoort raakt betrokken bij de gevechten tussen de Staatse en Spaanse troepen en wordt meerdere malen belegerd en veroverd. Na het beleg van Maurits van Nassau, de latere Prins van Oranje, in 1597, wordt een sterk Staatsgarnizoen in het vestingstadje gelegerd. In anderhalf uur vertelt Maurits je alle historische gebeurtenissen.

LITERAIRE WANDELING

Via de vierde mogelijkheid, de literaire wandeling, leer je Bredevoort op een hele andere manier kennen. Korte verhalen, anekdotes, persoonlijke herinneringen en gedichten passeren de revue tijdens de wandeling. Deze wandeling is het meest geschikt voor mensen die, in de breedste zin van het woord, belangstelling hebben voor historie, cultuur en literatuur. De wandelingen worden gehouden van april tot en met oktober op dinsdag-, woensdag- en donderdagmiddag van 14.00 tot ongeveer 15.30 uur. Aanmelden is gewenst. Voor groepen kan op een afwijkende dag een wandeling worden gepland. De wandeltochten zijn te reserveren via VVV Bredevoort. •

*Wilt u meer informatie over activiteiten, fiets- of wandelroutes en reserveringsmogelijkheden?
Neem dan contact op met VVV Bredevoort, Markt 8, 0543 45 23 80 of vvvbredevoort@gmail.com*

Hotel - Restaurant 't Welink

Lekker eten en overnachten
in het **groene**
van Dinxperlo

Een echt familiehotel
met veel persoonlijke aandacht.
Diverse kamers van deze tijd.
(mindervalide en rolstoel vriendelijk)

De familie Hijink en medewerkers heten u van harte welkom!

Aaltenseweg 73 • Dinxperlo • 0315 - 65 40 08

www.restaurantwelink.nl

OVERNACHTEN

In de armen van *Klaas Vaak*

In de gemeente Aalten vind je vele overnachtingsmogelijkheden - voor ieder wat wils. Of je nu met zijn tweeën bent, met het hele gezin of met een grote groep, er is altijd wel een fijne plek te vinden.

BED AND BREAKFAST

Een opgemaakt bed, warme broodjes, verse koffie... als je van verwennenrij houdt, boek je een B&B. Van eenvoudig tot luxe, van klassiek tot retro - je vindt zeker iets naar jouw smaak. Smeer je liever zelf je boterhammen, dan ga je lekker voor een vakantiewoning met privacy. Alle overnachtingsmogelijkheden staan op logie.nl en achterhoek.nl/karakteristiek.

BIJZONDER OVERNACHTEN

Overnacht eens in een authentieke zigeunerwagen, een Finse Kota of een lodgetent. Dichter bij de natuur kom je niet. Wil je liever iets historisch? Boek dan het zondagsschoolhuuske, omgetoverd tot nostalgisch vakantiehuisje. Maar je kunt ook luxe overnachten in een voormalige verzorgingshuis of een school uit 1935. Of wegduiken in de bedstee van oma's oma.

KAMPEREN

Je vindt hier geen monstercampings met megaglijbanen en animatieteams. Kamperen in onze gemeente betekent rust, ruimte en persoonlijke aandacht. Een kampeervakantie in deze regio is de ideale manier om het haenig aan te doen: rustig aan te doen.

Campings en minicampings vind je op kamperenindeachterhoek.nl.

MET DE CAMPER

Wat geeft er nu meer vrijheid dan neerstrijken op je favoriete plek? In onze gemeente vind je vijf locaties voor campertoeristen. De speciale zuil geeft stroom en water, en biedt mogelijkheden voor de afvoer van vuil water. Reserveren is niet noodzakelijk, maar vooraf contact opnemen met de locatie kan natuurlijk nooit kwaad. camperplaatsenindeachterhoek.nl

Informatie

Kijk voor meer adressen op de website van de VVW.
vvaalten-bredevoort-dinxperlo.nl

HET VERHAAL VAN

Hendrik *Wiggers*

In april 1944 werden twintig verzetsmensen opgepakt, waaronder Hendrik Wiggers. Jan Wikkerink, kleinzoon van Hendrik, beet zich vast in deze geschiedenis. Talloze documenten heeft hij verzameld. Hij vertelt het verhaal van zijn grootvader.

Aalten onderduikbolwerk

Tijdens de Tweede Wereldoorlog herbergt Aalten een zeer groot aantal onderduikers. Het zijn veelal Joden die zich schuilhouden, en jonge mannen die niet gedwongen in Duitsland willen werken. Talloze verhalen uit die tijd zijn verteld en opgetekend. Vaak rauw, soms ontroerend. In het Nationaal Onderduikmuseum, Markt 14-16 in Aalten, worden persoonlijke verhalen verzameld en bewaard.

Mijn opa, Hendrik Wiggers, was 54 jaar toen de oorlog uitbrak. Hij had toen al een heel leven achter de rug.” Jan Wikkerink vertelt over het grote verdriet dat zijn opa meemaakt in zijn leven. “Opa trouwde met Hanneke. Ze kregen vier kinderen waarvan er twee kwamen te overlijden. Hanneke stierf ook, bij de geboorte van het vierde kind.”

Gelukkig vindt Hendrik een nieuwe liefde, Aleida. Samen krijgen ze nog zeven kinderen. Ze wonen aan de Vellegendijk in Dale, een buurtschap van Aalten. “Buitenaf, met veel ruimte om de boerderij. In de Tweede Wereldoorlog werd het een ideale locatie voor het verzet. Mijn opa raakte er gaandeweg bij betrokken.”

In 1941 voeren predikanten in heel Nederland actie. Ze maken zich zorgen om de Joodse gemeenschap.

De dominees lezen brieven voor in de kerkdiensten, waarin ze hun zorgen uiten. Het is onderwerp van gesprek in veel gezinnen. Ook in de familie Wiggers. Jan: “Mijn opa heeft na de kerkdienst gezegd: ‘Ik hoop niet dat er Joden komen maar als ze komen, laten we ze niet gaan.’”

Nog diezelfde week klopt de Joodse familie Meijler aan bij de familie Wiggers: vader Salli, moeder Paula en hun twee zoons Hanri en Arthur van twintig en achttien jaar oud. Wiggers biedt het gezin Meijler een onderduikplek. De boerderij heeft twee schuilplaatsen, op zolder en in de schuur achter een stapel stro. De Meijlers duiken onder in de schuur. Een houten deur, die alleen van de binnenkant geopend kan worden, geeft toegang tot de schuilplaats.

Overdag zit het gezin in de schuur. Als het donker wordt, mogen ze even naar buiten.

Voor Salli Meijler, een ongedurige man, is dat erg lastig. Aanvankelijk komen Arthur en Hanri gewoon bij de familie Wiggers in huis, om te schaken of te dammen met de andere kinderen. Jan Wikkerink: “De kinderen kregen goed ingepeperd dat ze niets over de Meijlers mochten vertellen. Niet op school, niet aan de burens, niet tegen vriendjes. Ook moesten ze mensen weghouden van de schuur. Maar niet te opvallend, om argwaan te voorkomen. Op de één of andere manier snapten de kinderen dat heel goed.”

Vanaf 1943 wordt de situatie grimmiger. De Duitsers merken dat ze hun grip verliezen. Steeds meer Nederlanders met een militaire achtergrond komen

in het verzet terecht, de organisatie wordt professioneler. En harder.

Bij de familie Wiggers is het een zoete inval van verzetsstrijders. “De boerderij werd ook een tijdelijke opslagplaats voor wapens. Ik denk niet dat opa daar blij mee was”, zegt Jan. Maar ondanks alle voorzichtigheid vindt de bezetter de boerderij toch verdacht. Als een verrader in de verzetsgroep is geïnfiltreerd, pakken de Duitsers de hele groep op. Eén verzetsman, Cees Ruijzendaal, wordt doodgeschoten. De Duitsers doorzoeken Wiggers’ boerderij en ze ontdekken de schuilplaats op zolder. Gelukkig is daar niemand. In de schuur steken ze hun bajonetten in het stro, om onderduikers te doden of te verwonden.

De Meijlers blijven onontdekt, maar Hendrik wordt meegenomen. Direct na

de inval verhuizen de Meijlers naar een ander onderduikadres. Later komen Hanri en Arthur terug, zij vierten Kerstmis in 1944 bij de familie Wiggers. Tot het eind van de oorlog blijven de jongens bij de familie Wiggers.

De Meijlers overleven de oorlog. Hendrik niet. Jan: “Opa werd afgevoerd en verbleef in verschillende concentratiekampen. In februari 1945 overleed hij in kamp Mittelbau-Dora bij Nordhausen. Pas in juni 1945, na de bevrijding, kreeg zijn familie bericht over zijn dood.”

STOLPERSTEINE

In maart 2016 zijn in Aalten de eerste Stolpersteine (struikelstenen) gelegd. Het zijn kleine koperkleurige gedenkstenen, geplaatst in het trottoir voor de huizen waaruit Joden voorgoed zijn weggevoerd. De Duitse kunstenaar

Gunter Demnig (1947) is de bedenker van dit project. In heel Europa zijn Stolpersteine te vinden.

Bij de boerderij aan de Vellegendijk is voor Hendrik Wiggers een Stolperstein geplaatst. Bijzonder, want Wiggers was immers niet Joods. De kinderen van Hanri en Arthur Meijler waren bij de plichtigheid aanwezig.

Het boekje ‘Ook zij waren Aaltenaren’ vertelt over de Joden die uit Aalten zijn weggevoerd. Hieraan is een fietsroute verbonden die langs de Stolpersteine leidt. Het boekje en de fietsroute zijn verkrijgbaar bij de VVV Aalten, gevestigd in het Onderduikmuseum.

Fiets routes

Een must voor liefhebbers van natuur en cultuur

De Fietsersbond heeft de Achterhoek uitgeroepen tot het beste fietsgebied van Nederland. Niet verwonderlijk, want zodra je op de pedalen stapt is het genieten geblazen. Van grensoverschrijdende routes tot smokkelpaadjes: er is zo veel te zien! In dit magazine staat slechts een greep uit de fietsroutes. Meer routes vind je bij de VVV's.

De fietsregio is aangesloten op het internationale netwerk van fietsknooppunten. Via genummerde wit-groene borden fiets je van knooppunt naar knooppunt. De fietsroutes gaan over afwisselende paden, zijn vaak autovrij en in twee richtingen bewegwijzerd. Je bepaalt zelf de route en de afstand. Koop een fietsroutekaart bij de VVV en plan je route. Verdwalen is onmogelijk.

Ook de sportievere fietser komt in de omgeving goed aan zijn trekken. Rondom Winterswijk en Bredevoort loopt een prachtige MTB-route van circa 45 kilometer. Je beenspieren worden uitgedaagd op het moment dat je de voormalige vuilnisbult

beklimt. 90% Van de route leidt over onverharde wegen. Gegarandeerd zand tot in je oren!

Vind je het lastig om keuzes te maken? Hierbij geven we je graag een paar tips.

Langs bloemen, bijen en patrijzen: de Akkerrandenroute
vijf routes, diverse afstanden
Bloemen, kruiden, grassen: akkerranden zijn niet alleen bijzonder mooi om te zien, ze bieden ook voedsel voor insecten, bijen, wild en vogels. Daarnaast geeft de akkerrand de dieren dekking en beschutting. De patrijzenstand is zelfs flink gegroeid sinds de extra aandacht

voor deze vogel! Ook beschermt een akkerrand de landbouwgewassen tegen ziektes en wildvraat. In een speciaal fietsrouteboekje staan alle projecten op de kaart.

Smokkelroute

diverse afstanden

“Iedereen in Dinxperlo en Suderwick smokkelde vroeger wel”, zeggen ze hier. Deze fietsroute trakteert je op de smokkelverhalen, anekdotes en liedjes. De grote vraag is natuurlijk: wie smokkelde er eigenlijk níet?

Erfgoedroutes

diverse afstanden

De Erfgoedroutes verbinden het erfgoed met elkaar. In de routeboekjes lees je het verhaal achter erfgoed en landschap. Je krijgt een heel andere kijk op de omgeving, dankzij de infopanelen langs de route. Middels de QR-code op diverse panelen, bekijk je de filmpjes met je smartphone en de QR-app. Meer info staat op erfgoedaaalten.nl.

Onderduikroutes

20 km en 35 km

Deze twee fietsroutes, met als thema onderduiken tijdens de Tweede Wereldoorlog, voeren langs allerlei onderduik- en schuilplekken in Aalten, Dinxperlo en omgeving. Uiteraard mét de bijbehorende indrukwekkende verhalen. Als tip voor een meerdaagse kun je deze route combineren in de vorm van een Onderduikarrangement. vvaalten-bredevoort-dinxperlo.nl/nl/overnachten/onderduikarrangement

Aalten route

41 km

De Aaltenroute gaat letterlijk rondom het dorp Aalten, via de omliggende buurtschappen. Het ene moment fiets je door de bossen en over zandpaden, het andere moment kom je door een uitgestrekt veenontginningslandschap. De route biedt een uitgebreide kennismaking met de afwisselende omgeving.

RUSTPUNTEN

Even uitpuffen? Onderweg kom je zeker een Rustpunt tegen. Hier drink je een kopje koffie of thee met wat lekkers, alles op basis van zelfbediening. Klein-geld meenemen, dus. De rustpunten liggen op bijzondere plekken in het buitengebied. Kijk voor het overzicht op rustpunt.nu.

Aalten telt **zes Rustpunten**. Je herkent ze aan het bord langs de weg.

- 1 IJsbouderij 't Olde Pietepol**
Lieversdijk 4
7121 KT Aalten
- 2 Rustpunt De Maote**
Heegtweg 1a
7122 MH Aalten
- 3 Zuivelbouderij Wikkerink**
Eskesweg 6
7121 LZ Aalten
- 4 Motorette**
Groot Deunkweg 12
7122 RS Aalten - Barlo
- 5 Rustpunt Vellegendijk**
Vellegendijk 4
7122 PE Aalten
- 6 Rustpunt bouderij 't Westendorp**
Fam. Ruesink
Westendorpweg 2
7122 JT Aalten

ETEN & DRINKEN

WAT SCHAFT DE POT?

Wil je appeltaart, een broodje kaas of een ijsje? Pizza, patat of een vijfgangenmenu? Elke smulpaap komt aan zijn trekken. Uiteraard mag een goede Achterhoekse wijn of een lokaal biertje niet ontbreken.

Elk jaargetijde heeft zijn eigen gerechten, en daar spelen onze restaurants graag op in. In de herfst en de winter staan de wildgerechten centraal. In het voorjaar toveren de koks asperges, lam en raapstelen op je bord - om maar eens wat lekkers te noemen. Veel cafés en restaurants gebruiken producten van Achterhoekse bodem. Lekker, puur en eerlijk. Alle horecagelegenheden staan op de website van de VVV's.
vvaalten-bredevoort-dinxperlo.nl

Tijdens je fietstocht of wandeling kom je altijd wel een theetuin of een boerderijwinkel tegen, waar je kunt

IJSBOERDERIJ 'T OLDE PIETEPOL
Lieversdijk 4, Aalten-Haart
ijsboerderijoldepietepol.nl

Op dit melkveebedrijf op de Haart maken ze sinds 1998 heerlijk boerderij-ijs, van de verse melk van de koeien. Op het zelfbedieningsterras geniet je van je ijsje, de rust en het uitzicht. De kinderen kunnen hun energie kwijt in de speeltuin. Koeien kijken kan ook: in de skybox sta je eerste rang.

THEETUIN RENSINK
Tammeldijk 4, Aalten
theetuinrensink.nl

Een stukje taart, een lekker broodje en een prachtig uitzicht over de Achterhoekse akkers: je komt helemaal tot rust in deze theetuin. Het is de perfecte tussenstop, met intieme terrasjes tussen de honderden bloemen en hosta's. De theetuin is ook de ultieme plek om te genieten van een High Tea, een borrelplankje of een coupe met boerenijs.

smullen van grootmoeders appeltaart of vers boerderij-ijs. Tip: koop wat lekkernijen voor in je fietstas of rugtas. Dan kun je thuis nog even nagenieten.

LANDWINKEL & GROENTEKWEKERIJ SMITS
Lage Heumseweg 25, De Heurne
groentekwekerij-smits.nl

Bij Smits Groenten & Fruit komt alles vers van het land. In de winkel vind je veel streekproducten, boerenzuivel, vergeten groenten, seizoensproducten en geschenkmanden.

DE GROENE PLEISTERPLAATS
Buninkdijk 12, Aalten
groenepleisterplaats.nl

De Groene Pleisterplaats is een ideale plek om even bij te tanken. Bij mooi weer zit je op het terras, bij regen en wind lekker warm bij de houtkachel. In de boerderijwinkel koop je streekproducten zoals jam, sausjes, honing, mosterd en roomijs.

WIJNGOED DE HENNEPE
Romienendiek 3, Aalten
wijngoeddehennepe.nl

Wijngoed De Hennepe ligt op eeuwen-oude esgronden. Al meer dan tien jaar levert deze grond de lekkerste Achterhoekse wijn. De Hennepe is lid van de Verenigde Achterhoekse Wijnbouwers. Hun motto: 'Er is geen substituuut voor kwaliteit.' En dat proef je. In de zomer kun je terecht voor rondleidingen en proeverijen.

SMULLERIJ UIT DE BUURT

- 1 **Gängeskeskoek**
Bakkerij Kasper Paul
- 2 **Naegelholt**
Gleis Keurslager & Slagerij Van Schie
- 3 **Boerenyoghurt**
Zuivelboerderij Wikkerink
- 4 **Bargerbol**
Bakkerij Van den Dobbelsteen
- 5 **Rietstapperkoek**
Bakkerij Docus van der Zande
- 6 **Grenspoaltjesdrop**
VVV Dinxperlo
- 7 **Borghmanbier**
Stadsbrouwerij De Borghman
- 8 **Boekendrop**
VVV Bredevoort
- 9 **Achterkoekje**
VVV's

GALLOWAY BEWEIDING & THEETUIN LERINKSHOF
Pasdijk 3, Aalten
theetuin-lerinkshof.nl

Theetuin Lerinkshof ligt prachtig verstopt in het groene landschap. Hier geniet je niet alleen van huis-gemaakt appelgebak, maar ook van biologische rundvleesspecialiteiten en Achterhoekse producten zoals naegelholt, runderrookworst en droge metworst van Galloway rundvlees.

vrijdag | zaterdag | zondag | Bredevoort | koppelkerk.nl

WIE WAS ...

Nannie van het Nannielaantje?

Geschreven door Maaïke Prange, boekhandel Messink&Prinsen

Als ik in de winkel hoor dat toeristen van Aalten naar Bredevoort willen fietsen, adviseer ik ze altijd om een andere weg te nemen dan de meest logische, de Bredevoortsestraatweg (N318). Op zich is er niets mis met deze weg, maar er is een mogelijkheid om de paar kilometer naar Bredevoort bijna geheel door landelijk en bosrijk gebied af te leggen. Wel zo mooi.

Ik leg uit dat ze het beste in Aalten de Haartsestraat kunnen volgen en vlak voor het voetbalterrein van AZSV het Nannielaantje in fietsen. Dan rechtsaf het Vrijerslaantje in, voorzichtig de Hamelandroute oversteken, de Oostermanweg volgen en dan door het bos bij het Walfort. Voor je het weet sta je bij de stoplichten bij Bredevoort.

Start van de toeristische tocht is dus het Nannielaantje. Vrijwel iedere Aaltenaar kent dit kleine zandweggetje, maar waar komt de naam eigenlijk vandaan? Wie was deze 'Nannie'? Googelend vind ik het antwoord niet. Dan maar eens mijn licht opgestoken bij een bevriende Aalten-kenner. 'Vrouw van Slicher van Bath' appt hij kort en bondig terug. Aha. Deze naam klinkt bekend. De Slicher van Bathstraat is een van de meest pittoreske straatjes van Aalten met zijn prachtige jaren '30-woningen (met veel kleine raampjes met roeden). Maar eerlijk gezegd weet ik niet eens wie Slicher van Bath eigenlijk was...

Bij het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers staat hij zo omschreven: 'Aaltense notabele Adriaan Pieter Slicher van Bath (1838-1933), geboortig van Middelburg, sedert 1867 te Aalten woonachtig en

in 1874 aldaar gehuwd met Johanna Geertruida ('Nannie') van Hopbergen (1849-1924), dochter van de plaatselijke grootgrondbezitter majoor J.W. van Hopbergen (1817-1913)'.

Die Slicher van Bath was destijds een belangrijk man dus. De familie Slicher blijkt het vroegere landgoed 'Smees' in bezit te hebben gehad. Het Nannielaantje loopt langs de weilanden van de nog altijd in functie zijnde boerderij 't Smees.

GRAFHEUVEL

Door het Nannielaantje fietsend, kom je vanzelf langs een niet direct in het oog springende, maar wel bijzondere plek, namelijk een grafheuvel. Het is de grafheuvel van Christiaan Caspar Stumph (1745-1820), die beschouwd wordt als de eerste burgemeester van Aalten. 'Zijn laatste wens was begraven te worden op het oude Smees. Daar had hij een particuliere begraafplaats laten aanleggen, omdat hij zich ergerde aan de wantoestanden van het begraven in of bij de kerken.'

Heel wat geschiedenis dus te vinden in een laantje van nog geen kilometer waar ik bijna dagelijks doorheen kom! •

Wilt u meer informatie over activiteiten, fiets- of wandelroutes en reserveringsmogelijkheden? Neem dan contact op met een van de VVV-agentschappen. De contactgegevens staan op de achterzijde van deze gids.

ALTIJD WAT TE DOEN

Uitjes & *evenementen*

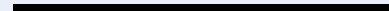
De kalender staat bol van de evenementen. Duizenden bezoekers weten elk jaar de weg naar onze gemeente te vinden. Muziek, poëzie, cultuur, boeken, kunst: we hebben voor elk wat wils. Op deze pagina's kom je alvast in de stemming.

APRIL

BOEKENMARKTEN BREDEVOORT

Van april tot oktober zijn er diverse boekenmarkten in Bredevoort. Op die dagen kun je grasduinen tussen de boeken rondom de Koppelkerk. boeken-bredevoort.nl

MEI

GRENSMARKT DINXPERLO

't Is bruisend en gezellig in Dinxperlo op Hemelvaartsdag. De Grensmarkt trekt jaarlijks tienduizenden bezoekers uit Nederland en Duitsland. De jongsten vermaken zich met de attracties en de kermis, en iedereen neust lekker rond in de kramen. Ook kun je fijn uitblazen op het terras. Lekker mensen kijken. Wie houdt daar nu niet van? grensmarktdinxperlo.com

GERARD TEBROKE MEMORIALLOOP

Elk jaar in mei rennen duizenden atleten, kinderen en scholieren door de straten van Aalten. De tocht gaat zelfs door een café! De loop is ter nagedachtenis aan de Aaltense atleet Gerard Tebroke, die veel internationale titels op zijn naam schreef. De markt is het kloppende hart van dit evenement. Loop je mee? Of moedig je liever aan? gerardtebrokeloop.nl

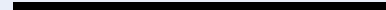

MEIFEEST

Ook in Aalten is het gezellig op Hemelvaartsdag. Tijdens het Meifeest staat het centrum op z'n kop met oldtimers, lentebieren, een vrijmarkt en activiteiten voor kinderen. En wat dacht je van de lekkere proeverij van zomerse bieren? meifeest-aalten.nl

SJOKSFESTIVAL

Het Sjoksfestival is één groot feest voor jongeren én voor oudere jongeren. Iedere laatste zaterdag van mei sjoksen ze gebroederlijk door het dorp. Sjoksen? Ja: gemoedelijk slenteren met een drankje in de hand, van het ene bandje naar het andere. Zo wordt het centrum van Aalten eventjes de meest swingende plek in de Achterhoek. sjoks.nl

JUNI

FARM & COUNTRY FAIR

Een buitenfeest voor elke leeftijd, vol verrassing, actie en beleving. Maar ook met plekken om heerlijk te chillen. Je kunt shoppen bij 400 stands, lekker eten, deelnemen aan workshops en genieten van kunst, gekke exposities, duizenden dieren en een doorlopend showprogramma. Alle facetten van het moderne landleven staan in de spotlights. countryfair.nl

WIJNFEST AALTEN

In het tweede weekend van juni presenteren Achterhoekse en Duitse wijnboeren zich aan het lokale publiek en aan wijnliefhebbers uit de omgeving. Met je wijntje in je hand geniet je ondertussen van livemuziek, of je scharrelt rond op de grote restantenmarkt met leuke koopjes. Drie dagen feest, wijn en gezelligheid. welkominaalten.nl/wijnfeest

JULI & AUGUSTUS

AALTENDAGEN

Vier de vijf leukste donderrdagen in Aalten! Ooit was het een traditionele braderie, maar nu is het getransformeerd tot een muzikaal en theateraal spektakel. Marktkramen gevuld met koopwaar, afgewisseld met straattheater, muziek en vertier voor jong en oud. aaltendagen.com

ZOMERCONCERTEN

Zomerconcerten in Bredevoort: genieten van mooie muziek, in de schaduw van de bomen. De concerten worden in juli en augustus op het centrale plein Bredevoort georganiseerd - bij mooi terrasweer. De toegang is vrij, al is een kleine bijdrage erg welkom. Kom je ook genieten? vvvbredevoort.nl | bredevoort.nu

ZOMERTOCHTEN

De VVV Dinxperlo organiseert in de zomer diverse fiets- en wandeltochten. Tijdens deze tochten kom je over paadjes en erven die normaliter niet toegankelijk zijn. Bedrijven langs de route zetten hun deuren open voor de deelnemers. vvvdinxperlo.nl

OOGSTFEEST 'T NOORDEN

Een dag waarbij oude tijden herleven. Mannen in boerenkiel maaien de rogge met de hand. Vervolgens binden vrouwen in ouderwetse klederdracht de rogge samen. Er is een speelweide voor kinderen, met oudhollandse spelen, een springkussen en schmink. Voor de lekkere trek is er een mobiel bruin café, ambachtelijke koffie en overheerlijke pannenkoeken. Kortom: een dag voor iedereen van 0 tot 100 jaar. het-noorden.com/agenda

SEPTEMBER

OPEN MONUMENTENDAG

Tijdens het weekend van Open Monumenten gaan de deuren van historische gebouwen in de gemeente Aalten open. Het evenement vindt jaarlijks plaats in het tweede weekend van september.

openmonumentendag.nl/aalten

BREDEVOORT SCHITTERT

In het laatste weekend van september barst een uniek spektakel los: Bredevoort Schittert. De smalle middeleeuwse straatjes van het stadje veranderen in een sprookje. Licht, muziek, theater en romantiek: je raakt meteen betoverd. bredevoortschittert.nl

SEPTEMBERKUNST

Om het jaar dompelt Aalten zich onder in de kunst. In de laatste twee weekenden van september geniet je van lokale en internationale werken. De Koppelkerk in Bredevoort is het middelpunt van deze kunstroute, met een fraaie overzichtstentoonstelling. De deelnemende kunstenaars exposeren thuis, in hun tuin of op een bijzondere locatie. De deuren staan voor je open, wees welkom. septemberkunst.nl

OKTOBER

BOCKBIERFESTIVAL

Op de markt in Aalten openen de Compagnie Onversaegt en de Vendeliers van Sint Helena de Bockbierdag. De nieuwe wijnkoningin en haar prinsessen slaan het eerste vat bockbier aan. In de tuin van Oerkroeg Schiller vind je de Bockbiermarkt, met allerlei soorten bockbier om te proeven. Met een strippenkaart hou je bij of je alle specialiteiten hebt geproefd, want je wilt natuurlijk geen slok missen.

NOVEMBER

KOM-ES-AN-TOER

Met de Kom-es-an-toer kom je gegarandeerd in kerstsfeer. Je bent te gast bij een ondernemer die de locatie helemaal in kerstsfeer heeft ondergedompeld. Er is van alles te doen en te zien. En als je slim bent, doe je alvast je Sinterklaasinkopen. Aalten in kerstsfeer: kom vooral es an! komesantoeraalten.nl

DECEMBER

ADVENT- EN KERSTMARKTEN

Decembermaand = kerstmarktmaand, ook in Aalten, Bredevoort en Dinxperlo. De straten zijn sfeerol versierd. Diverse stands verkopen streekproducten, je kunt genieten van muziek, en uiteraard zorgen de diverse horecaondernemers voor de innerlijke mens. Voor de extra sfeer hopen we dit jaar op sneeuwval. Let it snow, let it snow, let it snow.

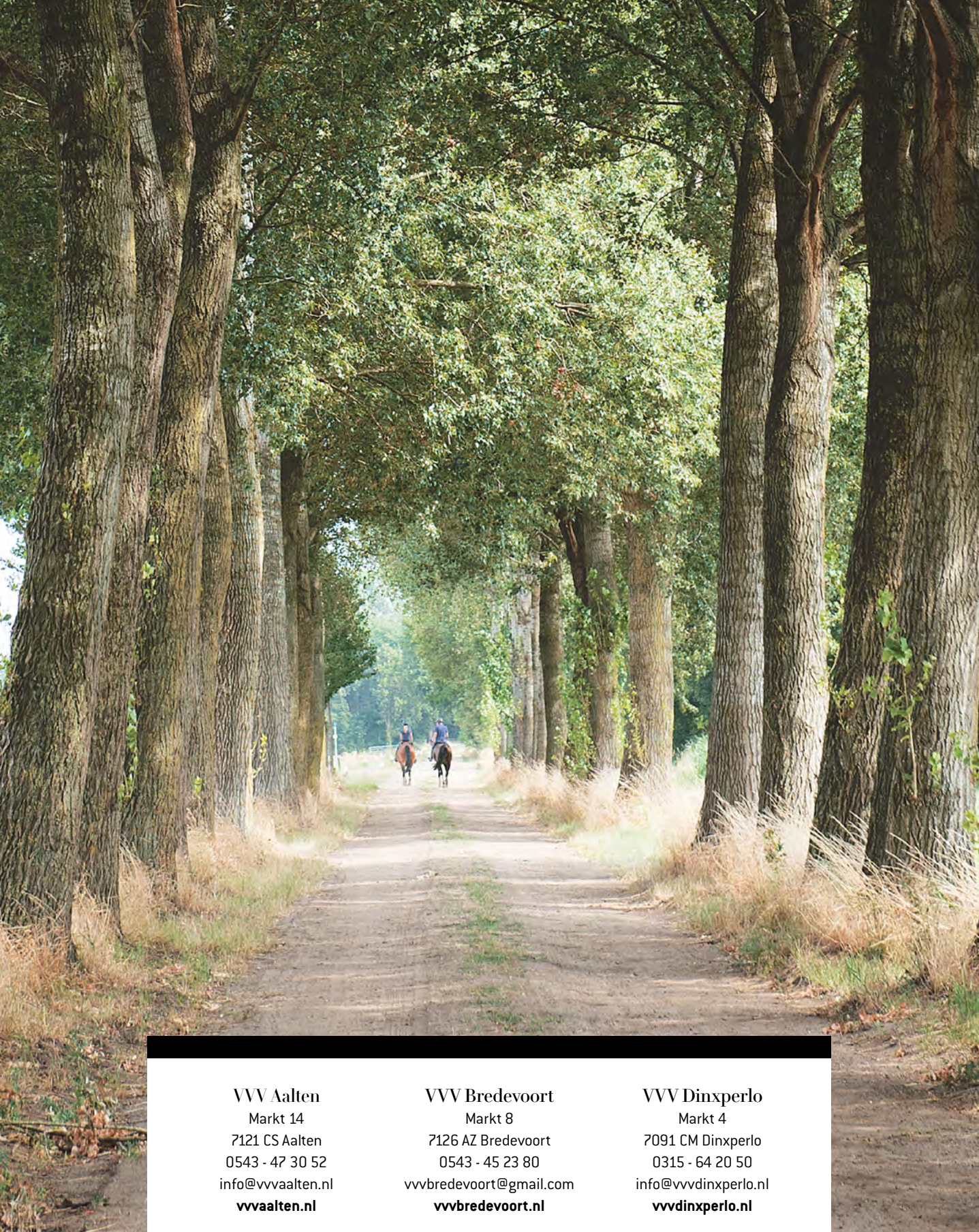
Meer evenementen & exacte data

Kijk op de websites van de VVV-agentschappen: vvaalten.nl, vvvbredevoort.nl en vvvdinxperlo.nl

Spannende
smokkelverhalen

p12

VVV Aalten
Markt 14
7121 CS Aalten
0543 - 47 30 52
info@vvvaalten.nl
vvvaalten.nl

VVV Bredevoort
Markt 8
7126 AZ Bredevoort
0543 - 45 23 80
vvvbredevoort@gmail.com
vvvbredevoort.nl

VVV Dinxperlo
Markt 4
7091 CM Dinxperlo
0315 - 64 20 50
info@vvvdinxperlo.nl
vvvdinxperlo.nl

[#aaltenbredevoortdinxperlo](https://www.instagram.com/aaltenbredevoortdinxperlo)